

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Viața economică în România continuă să sufere în lipsa de capitaluri

Realizarea asanării finanțelor particulare — Al cincelea raport trimestrial întocmit de consilierul tehnic pentru operațiile de stabilizare a valutei românești, precizează siguranța capitalurilor streine în România

În al cincelea raport trimestrial, întocmit de către consilierul tehnic al operațiilor de stabilizare a leului, se constată, că

stabilizarea monetară este asigurată

în România, iar echilibrul bugetar poate fi considerat de asemenea asigurat, cu condiția, ca cheltuielile să fie menținute constant la nivelul încasărilor.

În raport, trecându-se la situația economică a țării, care continuă să sufere de

lipsa de capitaluri investite pe termene medii și lungi

se constată că România putea să aștepte mari foloase în special și din exportul cerealelor, dacă nu ar fi și scăzut prețurile și din acest motiv s'a serarat

o anumită și reală depresiune economică

în întreaga țară.

În fine, se constată, că încasările bugetare și în special creșterea încasărilor din

impozitele pe consumație și pe cifra de afaceri

nu arată, că puterea de cumpărare a masei ar fi fost atinsă.

La încheiere se constată, că noua recoltă, anunțându-se până în prezent favorabilă, evidențiază

noui speranțe de îmbunătățire a situației financiare

care până în prezent a continuat să ne evidențieze inconveniente.

Pe de o parte perspectiva noii recolte, care se anunță a fi excelentă, iar pe de altă parte

stabilitatea monetară, punerea în ordine a finanțelor publice

și aplicarea cu strictețe a programului de stabilizare,

oferă garanții suficiente capitaliștilor din străinătate,

cari se interesează de viața economică din România.

În raport, ca încheiere se conclud, că principala preocupare trebuie să ne fie

realizarea asanării finanțelor particulare,

contribuindu-se succesiv la reducerea dobânzilor, acaparându-se disponibile din străinătate.

Constatarea făcută ne evidențiază destul de clar, că este necesar să ne intensificăm și exportul. Dar intensificarea

exportului numai prin înlesniri și încurajări se poate realiza,

reducându-se diversele taxe de export și transport

după posibilitate.

Reducerea dobânzilor, precizată în raport de asemenea ar avea darul să contribuie la

uşurarea vieții noastre economice,

întocmai, ca și realizarea asanării finanțelor particulare, pentruca să se poată pune capăt în fine deselor inconveniente economice și încurături financiare, care de ani de zile se perindează, periclitând existența întreprinderilor din România.

Valer I. Moldovan

A Standard-koncern kapta meg a romániai telefonkoncessziót

Hét milliárd lej kölcsönt ad a Morgan-csoport Romániának

Bukaresti jelentés szerint most már teljesen bizonyos, hogy Románia telefonkoncesszióját a STANDARD-KONCERN kapja meg, amelynek MORGAN az elnöke.

A koncern kötelezi magát, hogy a legmodernebb felszereléssel látja el az országot, 7 MILLIÁRD KÖLCSÖNT AD AZ ÁLLAMNAK és husz évig bírja ezért az ország telefonkoncesszióját.

A bérlet lejártával a koncern investíciói az állam tulajdonába mennek át.

Dr. Maniu pentru modificarea legii concordatului

Se reia și chestia reducerii de 46 la sută pe CFR.

O delegația numeroasă s'a prezentat ieri dimineață d-lui Iuliu Maniu, președintele consiliului pentru a-i cere satisfacerea doleanțelor industriei. S'a cerut în primul rând precizie în ce privește modificarea concordatului preventiv.

D. Iuliu Maniu, președintele consiliului, a răspuns că

găsește necesară modificarea

și dacă ar fi numai pentru acest proiect tot ar prelungi sesiunea parlamentului.

Delegația a mai expus cerințele industriașilor în cece privește tariful de mărfuri al căilor ferate, arătând că

ar fi o nedreptate dacă prin modificarea tarifului s'ar lua reducerea de 45 la sută

pe care-a avut-o industria națională.

D. președinte al consiliului a mulțumit delegației că l'au făcut atent de această chestiune, promițând, că va studia problema și o va rezolvi cât mai echitabil.

Egységes munkaidőben állapodtak meg a kolozsvári pénzüzetek

A kolozsvári pénzüzetek és a banktisztviselők szövetsége a következő egységes munkaidőt állapították meg a kolozsvári bankok részére:

Télen, szeptember 15-től május 15-ig fél 9-től 1-ig és délután fél 4-től 6-ig. Nyáron: május 15-től szeptember 15-ig fél 8-tól 2-ig, hétfőn délután pedig 4-től 6-ig.

A pénzüzetek kérték, hogy június 20-tól július 15-ig, a félvii zárlat tartamára a téli munkaidőt léptessék életbe. Kérték továbbá, hogy az expediciós személyzet délután is foglalkoztatható legyen, ennek ellenében a délelőtti hivatalos órákat annyival rövidebbre szabnák meg. Kérték továbbá, hogy a délutáni órák tartamára egy hivatalnok és egy gépirónó tarthasson főlváltva inspekiót. Ez utóbbi két pontban nem jött létre végleges megállapodás.

A munkaügyi miniszter véleményét kéri előbb ki. Az új munkarend május 26-án, hétfőn már életbelépett.

Máramarosszigeten is megalakult a kereskedők hitel- és inkasszó-szervezete

Máramarosszigeten a szatmári Mercurhoz hasonló vállalkozás létesült, amely a vállalat kebelébe tartozó kereskedők részleteladásának szabályozásával, a kihitelezések inkasszójával és esetleg követelések eszkomptálásával foglalkozik.

A vállalat részvénytársasági formában alakult meg. Alap-tőkéje 500.000 lei, amely 2000 darab 250 lejes részvényből áll.

A részvénytársaság igazgató-ságának tagjai: dr. Katz Béni, Grün Sámuel, Grün Henrik, Stern Nándor, Kovács Zsigmond, Weisz Bertalan és Steimetz Ernő.

Abrogarea unui tarif de mărfuri român-ceshoslovac

Diracțiunea generală a căilor ferate a fost informată de administrația căilor ferate din Cehoslovacia că pe ziua de 1 Iunie 1930 se abrogă tariful direct de mărfuri român-ceshoslovac valabil dela data de 1 Martie 1927.

Rezultă deci că de la această dată nu se va mai aplica în acest trafic, decât tariful valabil dela 1 August 1929.

DIVERSE

*

Ministrul agriculturii din Austria ținând seamă de încetăneala cu care se desfășoară negocierile comerciale cu Ungaria și Jugoslavia, a supus consiliului de miniștri un proiect de lege privitor la instituirea monopolului pentru cereale și făină în Austria. Această măsură ar fi luată pentru ca în cazul când tratativele comerciale nu ar reuși să se poată pregăti măsurile corespunzătoare.

Chestiunea instituirii monopolului de import a cerealelor urmează să fie rezolvată în interval de două săptămâni.

*

Societatea generală de agricultură din România a organizat pentru zilele de 7 și 8 Septembrie un congres și o expoziție agricolă.

Expoziția va avea loc în Parcul Carol. Tot acolo se vor ține și debaterile congresului.

*

Parchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

*

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tutuor administrațiilor financiare din țara făcându-le cunoscut ca urmare ordinului circular No. 136499 din 9 Mai a. c. că pentru micii meseriași cari lucrează mai mult reparațiuni iar lucrările noi ce le fac, le execută cu materialul clienților, Ministerul de Finanțe a hotărât ca impunerea la impozitul fix pe cifra de afaceri a acestor meseriași să se facă cu o reducere care să lase la aprecierea comisiei ce face impunerea și care va hotărî delacaz la caz.

Această reducere, însă nu va putea depăși procentul de 75 la sută din impunerea legală.

Comisiunea va trebui să lucreze cu cea mai mare atențiune astfel ca în rândul acestor meseriași să nu se strecoare și alții cari nu fac reparațiuni.

Se va veghea, în același timp, ca de îndată ce ulterior stabilirii impunerei, contribuabilul a încetat să mai facă reparații în atelierul său, impunerea să-i fie reconstituită.

*

În ziua de 12 Iunie ora 3'30 p. m. **Salina Slănic** ține licitație publică conform art. 88 110 din L. C. P. în localul său din Slănic-Prahova, pentru aprovizionarea cantității de 1.200.000 kgr. Lemne pentru foc.

Caetul de sarcini, formular pentru ofertă și alte relațiuni se pot vedea și obține dela Salina Slănic în orice zi de lucru dela orele 8-12 a. m., și 2-5 p. m.

Kik jegyzik a Stollwerk kolozsvári cégét?

Frații Stollwerk Brașov kolozsvári cégét *Reinerth Károly* igazgatósági tag és *Fölkel Oszkár* cégjegyző közösen jegyzik.

Inlesnirea construirilor în Cluj

O nouă organizație pentru inlesnirea construirilor

Problemă inlesnirii construirilor preocupă mai de mult timp, aproape toate cercurile din România.

În interesul inlesnirii construirilor s'au inițiat mai multe acțiuni, dar rezultate pozitive nu s'au putut înregistra până acuma, deși

acțiunile au fost spriginite chiar inițiate nu numai de diversele organizații

particulare, ci chiar și de camerele de comerț și U.G.I.R. deoarece începerea intensificării construirilor este în strânsă legătură cu diversele branșe și chiar contribuie la

desvoltarea diverselor ramuri industriale și comerciale

având darul de a reduce somajul.

Acțiunile inițiate până acuma, de altfel nu au putut reuși din lipsa de numerar și sprijin de stat, dar acuma, în

fine, mai mulți ingineri, arhitecți etc. din Cluj au înființat o organizație, care are posibilitatea să avanseze

credite ieftine din streinătate, amortizabile în decurs de 30 de ani

pentru construire.

La adunarea de constituire a noii organizații, prezidate de dl Ing. Negruțiu, s'a și semnat

capitalul necesar organizației

achitându-se imediat 10 la sută din acest capital.

Adunare de constituire a ales un comitet provizoriu pentru conducerea organizației, între cari sunt dnii Ing. Negruțiu, I. Diamant, ing. Bela Pohl, Dr. Andrei Kovács, ing. T. Gerstenbrein, Wilhelm Klermann, Valentin Nagy, Paul Anca, Victor Pulca, Alexandru Zudor, Albert Kardos și Virgil Nistor.

Kolozsváron megalakult a lakásépítő szövetkezet

Negrutiu János iparkamarai elnök és Diamant Izsó vezérigazgató vezetése alatt működik a szövetkezet

Az építkezések fellendítése érdekében számtalan akció indult már meg Romániában. Magánosok, különböző érdekképviselői szervek, a kereskedelmi és iparkamarák, az UGIR évek óta sürgetik az építkezési tevékenység megindítását, az új épületekre jelentős adókedvezmények törvényes biztosítását, mert unalomig hangoztatott közgazdasági törvény, hogy

az építkezési ipar foglalkoztatása a rokon- és kapcsolatos iparágak egész tömegének tevékenységére jelentős kihatással bír és legalkalmasabb megoldási módja a súlyos méretet öltő munkanélküliségnek is.

Az eddigi akciók azonban — főleg a megfelelő állami támogatás és az olcsó pénz hiányában — nem voltak eredményesek, míg most több kolozsvári építész kezdeményezésére Kolozsvár székhellyel megalakult a lakásépítő szövetkezet, amely tagjainak igen kedvező feltételű külföldi kölcsönöket folyósíthat harminc éves amortizációra, építkezési célokra.

Az alakuló közgyűlésen Negrutiu F. Jon, a kolozsvári kereskedelmi iparkamara elnöke elnökölt, aki ismertette a szövetkezet céljait és bemutatta a szövetkezetek központja által megküldött alapszabálytervezet,

amelynek alapján a szövetkezet működni fog. Az alakuló közgyűlésen megjelentek aláírták az alapítóokiratot,

lejegyezték a szövetkezet megalakításához szükséges alaptőkét és a jegyzett részvénnyek értékének tíz százalékát készpénzben lefizették.

Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvét és az alapítási okiratot felterjesztették a szövetkezetek központjához, amelynek jóváhagyása után a kolozsvári lakásépítő szövetkezet azonnal megkezdi működését.

Tekintettel arra, hogy a külföldi tőkeérdekeltség igen kedvező feltételek mellett hajlandó folyósítani az építkezéshez szükséges amortizációs kölcsönöket, alapos a remény, hogy

az építkezési tevékenység Kolozsváron már ebben a szezonban élni kezd.

Az alakuló közgyűlésen megválasztották a kolozsvári lakásépítőszövetkezet ideiglenes elnökségét és vezetőségét is, amely a következő: Negrutiu F. Jon iparkamarai elnök, Diamant Izsó, a Sodronyipar Rt. vezérigazgatója, Pohl Béla mérnök, dr. Kovács András ügyvéd, Gerstenbrein Tamás mérnök, Klermann Vilmos, Nagy Bálint, Anca Pál, Pulca Victor, Vaisu Joan, Nana Aurél, Zudor Sándor, Kardos Albert és Nistor Virgil.

LEGI ECONOMICE

Legea asigurărilor

Având o scurtă întrevvedere cu directorul general a uneia dintre cele mai mari societăți de asigurări românești, acesta în legătură cu votarea și ființarea legii asigurărilor, care actualmente este pe biroul Senatului, ne-a făcut următoarele interesante și autorizate declarațiuni:

„Legea asigurărilor introduce în sfârșit regulă și legalitate în mult discutată ramură a asigurărilor. Lipsa aproape totală de control de stat de până acum pe acest teren a dat naștere la cunoscutele abuzuri prin crearea de societăți neserioase și administrarea riscată a altora societăți, abuzuri, cari în cazuri numeroase au păgubit serios mii de cetățeni ai acestei țări.

„Legea de control, este în primul loc apreciată de lume asigurărilor ca foarte binevenită. Ea prevede o supraveghere severă a Ministerului de Comerț și Industrie, control care se va estinde nu numai asupra bilanțurilor și realității rezervelor societăților de asigurări, dar controlează și tarifele acestor societăți pentru ramurile de viață și accidente, neadmițându-le decât pe acele cu o bază tehnică serioasă.

Legea mai controlează în chip eficace funcționarea în țară a societăților streine neautorizate și pedepsește cu strânsicie pe acei cari lucrează în mod clandestin în numele acestor societăți străine neautorizate în țară și deci nesupuse controlului Ministerului de Industrie și Comerț.

Tot în această lege sunt prevăzute și normele contractului de asigurare, fixând odată pentru totdeauna relațiunile între asigurător și asigurat. La găsirea acestor norme legiuitorul s'a inspirat dela cele mai moderne și liberale legi similare din țările europene astfel că, relațiunile dintre societățile de asigurări și clientela lor în viitor vor fi clare și precise, și aproape că nici nu vor putea da naștere la vreun litigiu.

Societățile de asigurări vor trebui deci odată cu intrarea în vigoare a acestei legi să și modifice toate condițiunile lor generale, punându-le în concordanță cu noua lege a asigurărilor în timpul cel mai scurt.

Legea contractului de asigurare corespunde în totul spiritului democratic modern, care tinde — și tinde poate chiar cam exagerat, — la apărarea celui mic și slab față de instituția bogată și puternică. Deși în multe cazuri situația societăților de asigurare va fi de acum înainte mai grea față de asigurații lor, totuși credem că nu există societate serioasă, care să nu salute cu bucurie reglementarea pentru totdeauna a raporturilor sale cu clientela, sfârșindu-se cu haosul de până acum.”

Chir.

DIANA

sós borszesz, vezérképviselőt
„GEA“ KRAYER. Fő-
lerakat Balkán Impex,
T I M I Ș O A R A.

Societatea Adriatică de Asigurare din Triest a realizat un beneficiu net de 11.853.338.05 lire

Societatea în ultimul timp și-a construit noi palate în București, Varșovia și Madrid — Adunarea generală a Societății Adriatică de Asigurare — (Riunione Adriatica di Sicurtà din Trieste)

La Trieste a avut loc în prezența a numeroși acționari, adunarea generală ordinară a societății Adriatică de Asigurare (Riunione Adriatica di Sicurtà), în care a fost prezentat al 91-lea raport al exercițiului anului 1929.

Raportul Consiliului de Administrație conține, în afară de comunicările asupra activității propriu zise a instituției o privire de ansamblu asupra stării generale a pieței asigurărilor. Se arată în special cât de strâns legată este dezvoltarea afacerii asigurărilor de fluctuațiunile conjuncturii economice din diferite țări. Ca și în toate celelalte domenii ale vieții economice,

procesul de transformare început după războiu se dezvoltă în mod rapid și în bransa asigurărilor.

Societățile puțin solide, cu caracter speculativ sau slab condus din punct de vedere tehnic, sunt în curs de dispariție. Se fac încercări mai mult sau mai puțin încoronate de succes, pentru asemenea acelor ramuri de asigurare, cari necesită o ameliorare. Perfecționari în domeniul tehnic, statistic și mecanic sunt introduse și se poate spera că exploatarea branșei asigurărilor va deveni mai sănătoasă și mai rentabilă.

Consiliul de Administrație prezintă rezultatele obținute în anul trecut și scoate în evidență că societatea având o bază tehnică și financiară întinsă și solidă pe deoparte urmărește

obținerea unei dezvoltări continue a afacerilor, pentru a realiza astfel o mai bună echilibrare

și adaptare față de cheltuieli. Pe de altă parte ea procedează cu o deosebită prudență la selecționarea afacerilor, ceea ce se dovedește și prin rezultatele obținute în 1929.

În ramura Viața s'au emis polițe pentru un total de capitaluri asigurate de Lire italiene 1,307.251.000 cu o creștere de lire 148.667.000 față de anul trecut. Incașările de prime s'au ridicat la lire 165 milioane 622.000 cu un plus de lire 22,145.000 față de 1928.

În ramura Incendiu s'au încasat prime pentru suma de lire 195,009.000 cu o creștere de lire 14,467.000 față de exercițiul trecut.

În ramura de Transport, care după cum se știe a dat în ultimii ani rezultate defavorabile,

societatea păstrează și mai departe aceeași rezervă în politica sa de afaceri;

incașările de prime au scăzut în anul 1929 la lire 29,476.000

față de lire 33,690.000 în anul 1928.

În ramurile Grindină, Furt prin spargere, precum și în celelalte ramuri secundare, încasările s'au ridicat la lire 55 milioane 573.000 și arată un plus de lire 8,687.000 față de anul trecut.

Totalul încasărilor de prime și taxe suplimentare în toate ramurile practicate de către societate s'a ridicat la lire 482,778.000,

ceea ce corespunde unei creșteri de lire 45,000.000 față de exercițiul trecut.

Societatea a făcut uz în mod parțial și în limite moderate, de dreptul de a revoloriza cu scutire de impozit proprietățile sale din Italia și a constituit din plusvaloarea astfel obținută, o rezervă imobiliară de 15,000.000 lire.

Proprietățile imobiliare s'au mărit cu încă lire 24 milioane 703.000 atingând o sumă totală de lire 240 milioane

reprezentând 33 de palate în Italia și 33 în centrele importante ale diferitelor state europene, în cari societatea își exercită activitatea sa. Raportul Consiliului de Administrație se referă în special la palatele societății construite în ultimul timp în Madrid București și Varșovia.

Portofoliul de titluri se ridică în anul 1929 la lire 277 milioane 106.000 față de lire 243,023.000 la finele anului trecut, după ce au fost amortizate diferențele de curs la sfâr-

șitul anului 1929 pentru suma de lire 6,567.000, pentru acoperirea cărora s'a întrebuițat conform statutelor, o parte din rezerva pentru fluctuațiunile de curs, constituită din diferențele de curs realizate în anii precedenți.

Celelalte plasamente, precum împrumuturi, creanțe la stat și comune, împrumuturi asupra efecte publice și polițe de asigurare de viață, s'au mărit dela lire 52,7443.000 la 63 milioane 187.000 lire.

Mijloacele lichide constituite din numerar și disponibil la bănci, sunt trecute în bilanț cu suma de lire 47,216.000.

Bilanțul arată un beneficiu de lire 11,856.338.05 din care s'a atribuit lire 2,500.000 rezervelor speciale pentru fluctuațiunile de curs la efecte și valute și se plătește ca și în anul trecut un dividend de lire 100 de fiecare acțiune.

La încheierea exercițiului fondurile de garanție ale Societății se compun din: Capital soc. deplin vărsat 40 milioane, Lire 100 milioane. Rezerve extraordinare Lire 20 milioane. Rezerve extraordinare Lire 20,700.000. Rezervă statutară și rezervă specială pentru fluctuațiunile de cursuri la valute, efecte Lire 16 milioane 419.000. Rezervă imobiliară Lire 15.000.000. Rezerve tehnice Lire 489.678.000, liane 2877.000 față de anul Total Lire 661,797.000, cu o majoritate de Lire 73,287.000 față de anul 1928.

„Concordia“ „Vega“ și „Sirius“ continuă să se desvolte

Societatea „Concordia“ plătește un dividend de 20%, iar „Sirius“ 10% și „Vega“ 11%

Adunarea generală a societății petrolifere „Concordia“ s'a întrunit Duminecă, sub președinția d-lui I. Boamba.

Raportul arată că cu toată criza

industrii petrolifere care s'a mai accentuat, producția Societății a crescut, astfel că a permis încheierea exercițiului 1929 cu

un beneficiu net, mai mare ca

Figyelem!

DREHER HAGGENMACHER

KORONA SÖR

ala PILSEN

rövidesen forgalomba kerül!

cel din 1928. El se ridică la 131 milioane,

ceea ce permite repartizarea unui dividend de 20 la sută și reportarea din nou a unui sold de 16 milioane.

Producția pe 1929 a fost de 267.971 tone față de 221.919 în 1928.

Societatea „Concordia“ deține, cum se știe cea mai mare parte din acțiunile „Sirius“. Producția pe 1929 a societății Sirius a fost de 406.450 tone față de 361.791 tone în 1928.

În concenrul „Concordiei“ intră și societatea „Vega“, de rafinărie.

Vega a distilat în 1929 533.680 tone față de 513.910 tone în 1928.

„Sirius“ distribue un dividend de 10 la sută și „Vega“ de 11 la sută.

Raportul mai arată că societatea „Concordia“ și-a dat toate silințele pentru dezvoltarea serviciilor de distribuire a produselor. Parcul de cisterne cuprinde 674 unități. S'a dat o mare dezvoltare stațiunii de export ce o are societatea la Constanța. Instalațiunile stațiunii au fost considerabil sporite.

Fizetéképtelenségek, kényszeregyezségek, csődök

Berger Jakab szatmári textilkereskedő kényszeregyezségi tárgyalását július 1-én tartják meg. A cég passzívainak összege 7 millió 445.054 lej.

Feldmann et Schön szatmári cég kényszeregyezségi kérését július 2-án tárgyalja a törvényszék. — A passzívák összege 7 millió 213.627 lej.

Grün Simon kolozsvári borkereskedő, a kinek üzletét — mint közöltük — adórtartozása miatt 47,000 lejért elárverezték, hitelezőinek az *Acred* borszakosztálya után 80 százalékos, fél év alatt fizetendő kvótát, vagy 60 százalékos készpénzfizetést ajánlott fel.

Zsigmond és Adler nagyváradi cég kényszeregyezségeért. A cég aktívái 1.129,121 lej, passívái 1.770,094 lej. Ajánl 12 hónap múlva kezdődő 8 egyenlő negyedévi részletben fizetendő 50 százalékos kvótát.

A cég főbb hitelezői: dr. Roskopf Béla Oradea 293,569 lej, Salome Bendet Cernaui 65,802 lej, Benedek Rezső, Riegl Antal és Gusztáv Oradea 78,500 lej, Roskopf János 194,428 lej, Fülöp József Oradea 50,000 lej, Wolf Ferenc Oradea 80,000 lej, dr. Lenkey Árpád 84,300 lej, Tóth Lajos Sacueni 60,000 lej, dr. Klein Jenő Valea lui Mihai 99,725 lej, Szócs Rezső Tg. Sacuenc 52,964 lej, Modern férficipőárház Oradea 27,758 lej, Leszámitoló Bank Oradea 80 ezer lej,

Russ Ferenc utóda *Fejér Antal* sepsiszentgyörgyi textilkereskedő ötven százalékos magánegyezségeért hitelezőitől.

Orendi Friedrich Söhne & Co. besztercei cég ötven százalékos kényszeregyezségeért.

Ki felelős a Turul Cipőgyár 38 milliós veszteségéért?

Nyílt levél dr. Farkas Mózes vezérigazgatóhoz

Mit fizetnek Farkasék a Turul részvényeiért? — A Renner bőrgyár leszállította az árakat és 30 százalékkal devalválta a cipőkereskedők áruraktári készletét — Mit ért Farkas Mózes gazdasági kulturifejlődés és szakmai koncentráció alatt?

A temesvári Turul Cipőgyár Rt. részvényesei körében nagy a nyugtalanság, mert még mindig nem tudják, mi lesz a Turul részvényekbe fektetett tőkájük sorsa? Megirtuk a mult hó végén tartott közgyűlés alkalmából, hogy a két év alatt kimutatott harmincnyolcmillió lej veszteségen kívül különösen az a kérdés volt szenvedelmes vita tárgya, milyen arány szerint váltják be Farkasék, a Renner bőrgyár fő részvényesei és vezetői, a Turul-részvényeket?

Izgatja őket annak a háromtagu bizottságnak a munkája is, melyet azért küldtek ki, hogy megvizsgálja a Turulgyár óriási veszteségének okait.

A leépített vezérigazgató, Benedikt Norbert, ugyanis azt hangoztatta, hogy a veszteséget a súlyos gazdasági helyzet indokolja. Ezzel szemben egyes részvényesek arra hivatkoztak, hogy a vezetés folytán nem volt kielégítő a termelési eredmény. Benedikt állítólag nem

Vezérigazgató Ur!

A romániai borszakma minden egyes ágából nyugtalan és háborgó hangok hallatszanak. Panaszok, amelyek az Ön vezérigazgatása alatt levő Renner-bőrgyár legújabb akciójával szemben elhangzanak, olyan elementáris erővel törnek fel az érdekeltekből, hogy a Piele si Ghete mint a szakma szócsöve nem zárkozhatik el attól, hogy azokat Önnel nyíltan ne közölje.

Vezérigazgató Ur! Tudjuk, hogy amint egy országban az ipari észszerűsítés principiumai gyakorlati megvalósulás stádiumába jutnak, akkor a maradiak a változatlan fenmaradása érdekében feljajdulnak. Számoltunk mi ezzel és mint a haladás hívei minden erkölcsi súlyunkat latba vetjük azok támogatására, akik a legújabb technika vívmányait hazánkban meghonosítják, mert ez a gazdasági kulturifejlődés törvényszerű szükségessége.

Meggyőzték azonban bennünket arról, hogy nem racionalizálási műveletről van szó, hanem a koncentrált tőke hatalma és ereje megszedítette azokat, akiknek a szerencse osztályrészül jutott, hogy egyelőre szabadon sáfárkodjanak fölötté.

Nézetünk szerint a Tökének létjogosult célja az, hogy a produktivitás az építés eszközévé váljék.

Vezérigazgató Ur, nem tudjuk, hogy Ön ismeri-e azt az óriási területet, amely fölött az

tudott haladni a modern korr.

A vizsgáló bizottság állítólag rövidesen elkészül jelentésével melyből a részvényeseknek meg kellene tudni, mi okozta a Turul válságát és kényszerű fuzióját a kolozsvári Rennergyárral, amelyből az alapítók különben kiválnak és állítólag új bőrgyárat alapítanak.

A Renner Testvérek és Társai Bőrgyára Rt. és a Turul Cipőgyár Rt. fuziójának hatása alatt a romániai bőr- és cipőiparban keletkezett nyugtalanság egyébként még mindig nem ült el, sőt viharos fejleményeik várhatók. A hangulatra jellemző az utóbbi nyílt levél, amelyet a Piele si Ghete, az Erdélyi és Bánáti Bőrkereskedők Egyesületének hivatalos közlönye intézett dr. Farkas Mózeshez, a Rennergyár vezérigazgatójához.

A nyílt levél, — amelyet érdekes tartalma teljes egészében való leközlésére teszi érdemessé, — a következő:

Ön uralma kiterjed és gondolkozott-e már afölött, hogy elhatározásának egy-egy döntő rendelkezésétől, hány család kenyere függ?

A nyersbőrtermelőtől a cipőfogyasztóig hosszú ut van. Büszke lehet rá, hogy ma Romániában minden egyes stációnál az Ön akarata, az Ön intenciója érezhető, ha azok érvényesülése elé akadályok gördülnek, akkor az Ön vállalata átgázol rajtuk. Mi nem az egyén kimélet nélküli előretörtetésének tekintjük ezt, hanem felismerése kiváló egyéni képességeinek, amely támogatva a nagytőke hatalmi erejével, hivatottnak érzi magát, hogy a gazdasági élet azon ágában, amelyben működik, független irányító szerepet vigyen...

Minden elismerésünk mellett azonban nem vonhatjuk kétségbe azoknak a törekvéseknek létjogosultságát sem, amelyek ilyen, uralkodó akarásoknak korlátokat szándékoznak emel-

ni. Ez esetben a közelmúltban lejátszódó cipőgyárak koncentrációja ügyében kívánunk Önhöz néhány kérdést intézni.

Tudjuk, hogy szokatlan módot választottunk az interjuvo lásra. Hisz gazdasági kérdéseket, amelyek két vállalat közti ügyre vonatkoznak, a vezető egyéniségek még a párnázott, zárt ajtók mögött sem tárgyalnak meg szívesen. Mi ismerjük azonban Vezérigazgató Ur nyíltságát és hisszük, hogy az Ön üzletvitelében nincsenek momentumok, amelyek a nap világosságát kerülni volnának kénytelenek. Szándékai tiszták és nincs semmi oka, hogy azokat amidőn már keresztülvitetek, elhallgatni volna kénytelen. Ezért választottuk ezt az utat és szakmánk hangját — ha ezt szaklapunk hasábjainak gyöngé instrumentumán juttatjuk is Önhöz, — Ön olyan harsánynak fogja hallani, amint a felzaklatott kedélyű, egzisztenciájukban megrendített és jövőjükben bizonytalanná tett, konsternált emberek hangja szokott lenni.

Románia vezető cipőgyárosa a mult év derekán új eszme, új gondolat zavarta meg.

Koncentráció! Büvszó, mely minden gyárost, aki az uralkodó gazdasági depresszió alatt nyög, elkábított, új reményeket, új lehetőségeket tárt eléje és elvonta attól, hogy vállalata regenerálásáról gondoskodjék. Egyesülésben rejlik az erő, harsogtak mindenfelől és megindultak a cipőgyárak koncentrációs tárgyalásai. A tárgyalásokban természetesen legelőször Ön, Vezérigazgató ur mint a romániai bőr- és cipőgyárak feltétlen hivatott vezető egyénisége volt a hangadó. A tárgyaló felek Önnel szemben korlátlan bizalommal voltak. Felérték Ön előtt nemcsak anyagi helyzetük minden egyes mozzanatát, hanem gondolataiknak és érzésüknek legrejtettebb titkát is. Büszkeség töltötte el őket, hogy itt összpontosítás jön létre, amelynek a feje Ön lesz és amelyet mind egyik tudásával és felkészültségével ki fog egészíteni és en-

nek eredményeit együttesen élvezni fogják.

És mi történt? Koncentráció helyett az Ön vállalata felszívta a koncentráció tervében résztvevő egyik leghatalmasabb cipőgyárat és ennek megtörténte után azonnal hozzálátott a gyártásnak azon rendszeréhez, amelyet a tárgyalás folyamán kialakult közös tervek megvalósulása után szántak megindítani. Kérdéseinket tehát a következőkben sűrűsítjük össze:

1. Ha Ön komolyan gondolta a koncentrációt, miért nem tárgyalta a résztvevő felekkel is, mielőtt Ön újabb termelési rendszerét bevezette?

2. Milyen számítások alapján vált Önnek lehetővé a cipőárakat 30 százalékkal leszállítani?

Információink után az Ön cipőgyárának kalkulációja szerint az összmunkabérek a cipő nagyban eladási árának 12 százalékát teszik ki.

Előttünk fekszik a Renner-bőrgyár árjegyzéke, melyből azt látjuk, hogy a bőrárakban nem volt jelentékeny ár-eltolódás. Tisztelettel kérjük, tehát Vezérigazgató urat, hogyha elfogadná azt az okatlan feltevést, miszerint a munkások Önnek ezen túl teljesen ingyen dolgoznak honnan veszi még a másik 18 százalékot, amely fenti redukciónak hiányzik?

3. A Renner-bőrgyár a cipőkbe bevészte a fix árakat. Ezáltal a lebélyegzés által minden cipőkereskedő áruraktára 30 százalékkal csökkent. Tisztelettel kérdezzük, milyen jövedelme devalválta ezzel a százalékkal a cipőkereskedők vagyont? Szándékukban van-e Önöknek, a cipőkereskedők raktárán lévő Renner gyártmányu, cipőkészletek után, visszamenőleg 30 százalékot bonifikálni?

Fenti kérdéseinket dr. Farkas Mózes, a Renner Bőrgyár Rt., ezidőszerint *Dermata-Művek Cluj*, vezérigazgatójához, intézzük a szakma leghatározottabb és több oldalról hozzánk juttatott óhajának megfelelően és hisszük, hogy kérdéseinket nem hagyja válasz nélkül, nyilatkozatával hozzá fog járulni a feldult kedélyek megnyugtatósához és elő fogja segíteni a sok megpróbáltatáson keresztülment szakmánk konszolidációját.

A szakmai érdekeltségek és közgazdasági körökben is élénk érdeklődéssel várják dr. Farkas Mózes választát a nyílt levélre, a Turul részvényesei pedig azt szeretnék végre tudni, hogy milyen arányban váltják be részvényeiket és ki felelős a Turul súlyos veszteségeiért?!

Olvassa a

„Lemnul“-t

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipőkrém
a legjobb!**

Mi ujság a piacon?

A nyersgyapot árcsökkenését várja a világpiacon spekuláció. Pillaanatnyilag ugyan tartott jelleget mutatnak a nyersgyapot árjegyzései, mindazonáltal feltűnő jelenség, hogy a határidő forgalomban meglehetősen alacsony árak szerepelnek. Így az újtermésű áru októberi szállításra 14.7 cent körül van, szemben a jelenleg 16 cent fölött hullámzó árakkal. Bár az új termés hozamát általában közepesnek jelzik a becslések mindazonáltal a spekuláció nyilván számol a kereslet tartózkodó jellegével.

Emelkedik a kávé ára. A brazíliai árvédő bizottság szivós és hathatós tevékenysége s a mesterségesen restringált készletek egyre inkább éreztetik hatásukat a kávé áralkulásánál. A kikötőkben a kereslet változatlanul élénk, viszont az elhajózható mennyiségek redukciónál energikusan keresztülviszi az árvédő bizottság. Nálunk a belföldi forgalomban az árak egyelőre nem mutatnak változást.

A kedvezőtlen idő akadályozza a selyempiac váltó forgalmának kialakulását. Néhány hét előtt meglehetősen biztató módon kezdett kialakulni a selyempiac tavaszi lendülete, de az utóbbi hűvös napok érezhetően befolyásolják a vételi kedvet. A piac vezetői mindazonáltal változatlanul bizakodó hangulatuk s nagyjából eldöntöttnek tartják már is, hogy a forgalom nem fog a tavalyi mögött maradni. Igen jó hatást vált ki többek között az a tény, hogy a selyemkomplek népszerűsége láthatóan növekedik s a kvalitatív, nehezebb selymek — főként a zorzettek — kelendősége szinte napról napra növekszik.

A brassói Kocsis-féle parketta elsőrangú.

Lassu szilárdulás a tea világpiacon árban. Küszöbön áll az őszi beszerzések megindulása s a kereslet máris erősen klasszifikálja a minőségi árakat. Általános becslés szerint a primább minőségek mennyisége a kereslethez képest nem valami bőséges s így indokoltnak látszik a jobb márkáknak máris jelentkező árnyalati szilárdulása.

Rekordforgalom a műselymekben. A műselymgyárak erőteljes propagandája mindjában kezdi megteremni a maga gyümölcsseit. Az elmúlt négy hét alatt — általános becslés szerint — legalább is 30—40%-kal több kelt el a műselymcikkekkel, mint az elmúlt év hasonló időtartama alatt s remény van rá, hogy a melegebb időjárás még további forgalomtöbbletet fog előidézni. Az uniformizálódás veszedelmének megszüntetése érdekében eszközölt desszinevariációk ugyancsak erősen hatnak a vásárlókedv felkeltésére.

Banca „Bihoreana“ din Oradea și-a încetat plățile

Banca Bihoreană din Oradea a încetat plățile. Măsura luată este în legătură cu fuzionarea celor trei bănci dela frontiera noastră din vest și anume Banca Victoria Arad, Banca Timi-

șana-Timișoara și Banca Bihoreană-Oradea.

Banca Bihoreană a obținut un moratoriu care a expirat acum.

A nemzetközi pénzpiac helyzete

A nemzetközi pénzpiac általános helyzetének megfelelően Ausztria 6 százalékról 5 és fél százalékra és Csehszlovákia 5 százalékról 4 és fél százalékra mérsékelte a hivatalos kamatlábat. E kamatláb leszállításokkal Európa 12 államának hivatalos diskontja a háborúelőtti legalacsonyabb kamatláb alatt mozog. A hivatalos kamatlábak ezen alacsony nívója egyáltalában nem tükrözi vissza az egyes államokban uralkodó általános gazdasági helyzet depresszióját. A háború előtt az alacsony diszkontra az általános kedvező gazdasági helyzet méltó kifejezője volt. Az olcsó kamat a vállalkozásnak tág teret nyújtott. Ma a hivatalos kamatláb a békebeli nívó alatt mozog és mégis mindenütt vállalkozási kedv hiánya, gazdasági válság, fizetéseképtelenségek és csődök számának ijesztő növekedése jelzik a gazdasági válság kimélyülését.

Jelenleg a következő hivatalos kamatok számítják az európai államok jegyintézetét: Ausztria 5 és fél százalék, Anglia 3 százalék, Belgium 2 és fél százalék, Dánia 4 és fél százalék, Csehország 4 és fél százalék, Franciaország 2 és fél százalék, Görögország 9 százalék, Hollandia 3 százalék, Lengyelország 7 százalék, Magyarország 6 százalék, Norvégia 4 és fél százalék, Olaszország 5 és fél százalék, Románia 9 százalék, Svédország 4 százalék.

Az általános nemzetközi pénzpiac helyzetének megfelelően minden valószínűség szerint Magyarországon is a hivatalos bankkamat alacsonyabb nívón fog mozogni, mint ahogy 1913. évben volt, amennyiben 1913-ban a közös jegybank kamatlába hat százalékos volt; jelenleg is hatszázalék a kamat, s mégis gazdaságilag mily óriási a különbség.

A Nagyszalontai Népbank Rt. beszüntette a betétek kifizetését

Tulhajtott betéti kamat, a mezőgazdasági válság következtében dubiozzá vált parasztváltók és veszteséggel zárult halálzlet okozták a pénzügyintézet fizetéseképtelenségét — Az igazgatóság magánegyezséget 85 százalékos kvótát ajánlott fel a betéteseknek és a hitelezőknek

A Nagyszalontai Népbank Rt., amelyről már hónapok óta ellenőrizhetetlen forrásból az a hír terjedt el, hogy anyagi helyzete megrendült, beszüntette a betétek kifizetését. A pénzügyintézet igazgatóságának állítása szerint a bank fizetési nehézségeit érdekelt forrásból származó rosszindulatú hírek okozták és az igazgatóság részéről felajánlott magánegyezség lehetővé teszi, hogy a bank hitelezői és betétesei ne szenvedjenek érzékenyebb károsodást.

A pénzügyintézet

a múlt évi október hónap óta a mai napig hétmillió lei betétet fizet ki

s a betétesek állandó és fokozódó rohama megerősíteni látszik az igazgatóság az állítását, hogy a betétesek nyugtalanságát alaptalan és tendenciózus hírek idézték elő.

A pénzpiacra elterjedt hírek hatása alatt a nagyváradi bankok, amelyekkel a Nagyszalontai Népbank Rt. összeköttetésben állott, beszüntette a nagyszalontai intézet részére a visszlezárolást.

Az intézetről elterjedt kompromittáló hírek hatálytalanítani látszott az a körülmény, hogy a Nagyszalontai Népbank Rt. folyó évi március 19-én megtartott közgyűlésén előterjesztett mérlege 407.901 lej tiszta nyereséget mutatott ki és részvényeseknek nagy osztalékot fizetett.

A Nagyszalontai Népbank Rt. a kisgazdák bankja, a betétesek legnagyobb része falusi parasztagda, üzletfelei is kisgazdák, a bank váltótárájában prima bonitású mezőgazdasági váltók vannak és voltak.

A múlt évi mérleg január elsején betéti könyvecskéken 9 millió 860.627 lej mutatott ki, folyószámlán pedig 1 millió 275.752 lej betétet.

Január elseje óta a mai napig a betétesek több mint 2 millió lej vettek ki az intézettől és így a betétesek követelése ma 7 és fél millió lej.

A december 31-én lezárt mérleg szerint a pénzügyintézet követelése váltókban 7 millió 966.073 lej, adósok folyószámláján 4 millió 882.163 lej, összesen 12 millió 848.237 lej. A mérleget Széles Károly cégjegyző, főkönyvelő állította össze, akinek lelkiismeretes és szakzerű munkájához nem férhet kétség.

A Nagyszalontai Népbank Rt. fizetéseképtelenségét állítólag az intézet vezérigazgatójának és egyben fő részvényesének, dr. Fehér Jenőnek és családtagjainak helytelen üzletpolitikai elvei idézték elő. A bank alimentálásában állott a Mezőgazdasági és Kereskedelmi Rt., amely halastavakat bérelt, halgazdasággal foglalkozott, amely üzletek jelentékeny veszteséggel végződtek. Ennek a vállalatnak anyagi megrendülése rántotta magával a patronizáló in-

tézetet is. A fizetéseképtelenség másik oka állítólag az, hogy

a Népbank a betétek felhalmozása céljából, 20 százalékos betéti kamatot is fizetett,

magasabb volt tehát a szokásosnál a kihelyezési kamatláb is és így a váltókölcsönök többsége dubiozzá vált.

Az intézet igazgatóságának tagjai dr. Fehér Jenő vezérigazgató, sógora Weisz Zoltán (Ernhályfalva), dr. Ormay Lajos, a bank ügyésze, Suciu Aurel kereskedő, Ormay József, volt főjegyző, a bank ügyvezető igazgatója, Weisz Gyula, a Félix-fürdő bérlelője és dr. Chișiu Jenő, nagyváradi ügyvéd, akik közül Suciu Aurel, dr. Ormay Lajos ügyvéd, továbbá a felügyelőbizottság tagjai: Vig Gábor kelmetestő, Kenez Lajos birtokos, Balaton Károly, volt állomásfőnök, a március 19-iki közgyűlésen lemondottak tisztségükről és helyettük a felügyelőbizottságba Fon nagyváradi kávéháztulajdonos és Kepes nagyváradi banktisztviselőt választották meg.

Az igazgatóság magánegyezséget ajánlott a hitelezőknek,

85 százalékos ajánlottak fel a betéteseknek, egy év múlva kezdődő fizetéssel és az összes betétek 24 hónap alatt kerülnek kifizetésre.

A pénzügyintézet adósnit nem szoríthatja meg, a parasztagdák bekebelezett földjeit nem adhatja el, mert az árveréseken nincs vevő és így a követelések likvidálása nagy nehézségekbe ütközik. Az érdekeltek, a betétesek és a bank hitelezői nyugtalan érdeklődéssel tekintenek a Nagyszalontai Népbank Rt. fizetéseképtelensége további fejleményei elé.

Reklámügyi kongresszus Brüsszelben

Junius 6—10-dike között hirdetés és reklámügyi kongresszust tartanak Brüsszelben, amelyen foglalkoznak a hirdetésügyi és a hatóságok, valamint a hirdetések és a sajtó közötti vonatkozásokkal, a reklámban való plágiummal, valamint a nyomdaipar és a reklám kapcsolataival.

A vaskartell közös eladási irodája

A nemzetközi vaskartell Londonban valamennyi szindikálizált gyártmányfajta számára közös eladási irodát állított fel.

E célból külön megállapodások létesültek az angol és francia exportörökkel, akik a kartell eddigi kereskedelmi feltételeivel nem voltak megelégedve.

Ujabb gabonabőség számol a világpiacon. A most beérkező különféle jelentések szinte kivétel nélkül igen bőséges aratási kilátásokról adnak számot. Szól ez úgy a kontinentális, mint a tengerentúli államokra, sőt legújabb hír szerint Ausztráliában a buza-terület az idén eléri a maximumot s a huzam ugyan csak a bőségesnek mutatkozik.

Cine-i responsabil pentru pierderea de 38 milioane suferită de fabrica „Turul“

Scrisoare deschisă către dl. Dr. Moise Farkas, director general la fabrica „Renner“ din Cluj — Cât plătește consorțiul Farkas pentru acțiunile fabricii „Turul“ din Timișoara? — Fabrica „Renner“ a redus prețurile, devalvând mărfurile din depozitele comercianților cu 30 la sută

A acționarii dela fabrica de ghetete „Turul“ din Timișoara, continuă să fie neliniștiți, neștiind, că ce va fi cu capitalul, pe care l-au investit în acțiunile „Turul“, acuma în fuziune cu fabrica de piele „Renner“ din Cluj.

Intr'un număr recent al ziarului, de altfel am anunțat, că la adunarea generală care a avut loc zilele aceste, s'a constatat

o pierdere de 38 milioane la fabrica de ghetete „Turul“

și astfel s'a iscat mare discuție în jurul răscumpărării acțiunilor „Turul“.

Acționarii sunt nemulțumiți și cu activitatea comisiei delegate pentru verificarea gestiunii.

In genere, acționarii sunt de părerea, că pierderea nu s'a produs din cauza crizei economice preconizată de dl. Benedikt, directorul fabricii „Turul“ ei

din cauza relei conduceri,

Acționarii de altfel așteaptă cu nerăbdare rezultatul comisiei delegate cu controlul gestiunii, dorind să afle

motivele, cari au determinat criza fabricii „Turul“ înceât a fost forțată să fuzione-

ze cu fabrica „Renner“ și se lansează chiar și versiunea, că

vor înființa o nouă fabrică de ghetete

acționarii, cari se retrag dela fabrica „Turul“ din Timișoara. Neliniștea, care s'a produs între industriașii, meseriașii și comercianții de ghetete din România în urma fuziunii fabricii „Turul“ din Timișoara cu fabrica „Renner“ din Cluj, continuă să fie accentuată și se așteaptă chiar și reacțiuni, după cum se poate constata și din scrisoarea deschisă publicată de revista „Piele și Ghetete“ din Cluj:

Domnule Director General

Din toate ramurile branșei de pielărie se aud strigăte de oameni scandalizați.

Noi am fost siguri, că vom auzi strigăte de desnădejde atunci, când veți începe realizarea principiilor de raționalizare a industriei. Am fost siguri și ne-am hotărât să-i sprijinim din toate puterile și cu toată autoritatea noastră pe aceia, cari ne înțeleg epoca și ne introduc în țară inovațiile tehnice, cari sunt necesare din punctul de vedere al dezvoltării culturale. Dar actualul stadiu al evenimentelor

ne evidențiază cu totul altceva.

Am avut ocazie, ca să vedem, cum capitalul concentrat a avut puterea și posibilitatea ca să-i ametească pe aceia, cari au avut norocul să se lăfăiască, cu ajutorul acestui capital.

Capitalul are menirea existențială de-a fi un factor auxiliar al muncii constructive. Nu știm, dacă dl. Director General o știe aceasta!

Dela producții de piei crude și până la consumatorii de încălțăminte și astfel de produse confecționate din piele, este o cale foarte lungă, dar la fiecare stație se simte intenția Dv. Și treceți peste toate obstacolele fără cruțare acolo, unde simțiți rezistență, cu forța întreprinderii de sub conducerea Dv.

Toate simptomele pe cari le evidențiați, manifestează o energie, cu care intenționați să aveți un rol de conducere într-o ramură a vieții noastre economice. Dar pe lângă toate aceste nu putem să nu recunoaștem dreptul de existență al acelor, cari caută să Vă stabilizească cu obstacole de rezistență intențiile de dominare absolutistică.

De data aceasta în chestia

rezultatului evenimentelor petrecute în ultimul timp, dorim ca să încercăm câteva întrebări! Știm, că am ales o foarte curioasă metodă pentru a cere lămuriri! Doar chestiile economice, referitoare la două întreprinderi în fuziune, nu se discută deschis nici în secret, prea intenționat. Dar noi cunoaștem caracterul Dv. și credem, că nu aveți secrete cari să Vă jighească, ieșind la lumină. Credem, că nu puteți avea nici un motiv, ca să ascundeți ceea ce ați încercat! Din acest motiv am ales calea aceasta, ca să Vă aducem la cunoștință pe această cale modestă, vocea breslei noastre. Și credem, că această voce o veți auzi, ca pe un protest al oamenilor scandalizați, amenințați în profesiunea lor existențială și cu viitor nesigur.

Fabricanții de ghetete, pe la mijlocul anului trecut, au fost târâți într-o nouă mișcare „pentru organizarea fabricanților de ghetete“, respective „concentrarea fabricelor de ghetete“.

„Concentrarea“, a fost un cuvânt miraculos ce a captivat pe toți fabricanții cari gem sub depresiunea economică dominantă și cari în noua lozincă au crezut că-și găsesc noi speranțe și noi posibilități de regenerare știind, că în unire este puterea. Astfel s'au pornit tratative în toate direcțiile pentru realizarea concentrării inițiate. Tratativele le-ați condus Dv. ca un reprezentant conducător al industriei de piele și ghetete din România. Amănuntele nu le mai înșirăm, pentru că au fost publicate detaliat în revista „Piele și Ghetete“, dar ținem să accentuăm, că reprezentanții branșei și-au arătat situația cu

A jövő Európa felé

Briand memorandumum — Európai szabadkereskedelem vagy európai vámunió

Irta: Dr. Káldor György

Az 1930. év május 17-ike nevezetes dátum Európa történetében. Ezen a napon lépett életbe a Young-tervezet, ugyanekkor megszűnt a jövőteli bizottság és a Nemzetközi Bank megkezdte Baselben működését. Nem véletlen, hogy ezen a történelmi napon adja ki a francia kormány a parancsot a harmadik rajnai zóna kiűritésére és hogy ezen a napon nyújtja át a francia diplomácia 26 európai kormányoknak Briand memorandumát az „Union fédéral européenne“, az európai államszövetség megszervezéséről. A jövő történelemírója fel fogja jegyezni, hogy ugyanezen abban az órában, melyben a jövő Európájának alapköve letétt, Firenze örök kövei közt deliriosus százazrek ajkán hangzott vissza a kontrapunktikus tétel: „Szépek a szavak, de még szebbek a fegyverek, a gépfegyverek, a hadirepülőgépek és az ágyuk.“ (Mussolini.) Soha szimbolikusabb egyidejűség békés és háborus szavaknak. Az európai gyermekszoba falán szemléltető oktatás jeleníti meg a nagy kérdést: **háborút vagy békét akarunk?** Az Európai Egyesült-Államokat-e vagy a fegyverek, gépfegyverek, hadiflották, re-

pülőgépek és ágyuk uralmát. Briand kezdeményezése még távolról sem jelenti az Európai Egyesült-Államokat. Nemesak azért vagyunk még távol ettől a nemes ideáltól, mert a nacionalista politika még tulságosan eleven, az elzárkózás örülete még nem tombolta ki magát eléggé, hanem, mert még maga Briand sem meri megformulálni az európai állam gondolatát, mint akciójának végső célját. Az európai diplomáciának ez a nagymestere, akit tucatnál több minisztersége sem tudott kigyógyítani ifjúkori idealizmusából, akinek első tüze ma is régi lobogással lángol, tudja, hogy minden nagy gondolat megvalósításának legfőbb akadályja az utópista türelmetlenség, a cél akarása az eszközök vállalása nélkül. Ezért memorandumum talán sokakban esalódást fog kelteni, mert mesterien óvatos és körmönfontan kicsiszolt írásmű, nem prófécia, hanem politika. De éppen, mert a praktikus politika eszközeivel dolgozik, éppen mert ezt a nagy kérdést a propaganda területéről a felelős diplomáciai akció talajába ültette át, érdemi meg minden jó európai elismerését és bámulatát.

A memorandum következő nagy-

jelentőségű pontjait akarjuk kiemelni:

1. Briand terve érintetlenül hagyja az európai államok szuverénitását. Ez a konstrukció államjogi és nemzetközi jogi szempontból a legnagyobb jelentőségű, mert nyilvánvalóvá teszi, hogy a Briand-féle európai konferencia és európai tanács, melyek az államszövetség állandó szervei lennének, tisztán tanácsadó testületek, amelyek szava épp úgy pusztában elhangzó szó maradhat éveken keresztül, mint a Népszövetség nemzetközi konferenciáinak a világgazdasági, a leszerelési értekezleteknek határozatai. Amíg a nemzeti államok szuverénitása érintetlenül marad, addig nem is remélhető Európa mai állapotának megváltoztatása. Ezért nyilvánvaló, hogy Briand memorandumában foglaltak, csak az európai államszövetség előkészítő stádiumaként foghatók fel.

2. Briand memorandumum hangsúlyozza, hogy a gazdasági probléma feltétlenül alárendelhető a politikai kérdések rendezésének. Kétségtelen, hogy politikai módszerek igénybevétele nélkül, semmiféle döntő jelentőségű gazdasági együttműködés sem lehetséges az európai kontinensen. Hiszen a német-francia gazdasági együttműködés, mely a két nagyhatalom tarifaszerveződésének megkötése óta mind nagyobb stilben épült ki, megmutatta, hogy akármilyen sike-

res is a nemzetközi kartelgondolat haladása, nem pótolhatja a nemzetközi vámlebontás nagy feladatát. Iparáganként, szakmánként hiába szervezzük Európát, ha az államok szuverénitása, önállósága való törekvése, a nemzetközi munkamegosztás tagadása mindig új és új falakat emel a lebontottak helyébe. Viszont olyan határozottan kimondani a politikai domináns szerepét a gazdasággal szemben, ahogyan azt Briand tette, visszatetszést kelthet éppen ama „jó európaiak“ körében, akik meg vannak győződve arról, hogy az európai államszövetség tartalma, főfeladata, konkrét célja az európai vámszövetség megalkotása.

3. Briand nem akar európai vámszövetségről tudni. Célja a belső vámfalak lebontása, vagy legalább is mérséklése, de nem azért, hogy Európa körül, mint a régi vámuniók körül újabb, még magasabb vámfaltárok emeltesse a vámunió kívüli első államokkal szemben. Fél, hogy az ilyen vámunió új hatalmas ellentétek szülőanyjává lehet, fél, hogy európai szövetségét, mint harci eszköz foghatják fel (Oroszországgal, vagy Amerikai Egyesült-Államokkal szemben). Ez a félelem mély és nemes gyökerekből táplálkozik. Valóban óvakodni kell attól, hogy az új Európa a régi nemzeti imperializmust folytassa, kontinentális imperializmus formájában. De éppen úgy

toată încrederea, evidentându-Vă toate secretele, ce au avut, fiind mândri, că în fine se vor concentra fabricele pentru a lucra mai rațional, evitând concurența neleiială. Și care a fost rezultatul? Dv. în loc să realizați concentrarea, ați fuzionat cu cea mai mare fabrică de ghețe, care urma să între și ea în concentrare și ați realizat unilateral sistemul, care era să se introducă în concentrare.

In fine, întrebările ni-le rezumăm în următoarele, după ce V'am expus unele introduceri:

1) Dacă V'ați gândit serios la concentrare, de ce nu ați urmat tratative și cu reprezentanții cu cari ați inițiat concentrarea, înainte de a Vă introduce unilateral noul sistem?

2) Pe baza căror calculații ați avut posibilitatea, ca să reduceți prețurile la ghețe cu 30 procente? După cum suntem informați, calculația fabricii de sub conducerea Dv. se bazează pe faptul, că lefurile sunt în proporție de 12 procente cu desfacerea în mare a ghetelor Dv.

Din prețurile fabricii „Renner“ constatăm, că prețurile pieilor nu s'au schimbat mai semnificativ. In consecință întrebăm, că dacă vom accepta presupunerea absurdă, că lucrătorii Vă lucrează gratuit, de unde mai luați restul de 18%, care mai lipsește din reducerea de 30%, amintită?

3) Fabrica „Renner“ a imprimat prețuri fixe în fiecare pereche de ghețe cu stampila. In consecință,

prin aceste prețuri fixe imprimare în ghețe, prețurile produselor „Renner“ la comercianți de asemenea s'au redus cu 30%. Prin urmare aveți intenția de-a bonifica reducerea de 30% retroactiv, pentru produsele „Renner“ și la comercianții, căroră altfel le-ați devaluat stocurile livrate de Dv.?

Intrebările aceste sunt adresate dlui Dr. Moise Farkas, director general la fabrica „Renner“ din Cluj,

sperând, că vom primi răspuns deschis, pentru a calma spiritele și pentru a contribui la consolidarea situației.

In cercurile de branșe se așteaptă cu mare curiozitate răspunsul dlui Moise Farkas, care în fine este provocat, ca să lămurească și cursul, pe care se vor răscumpăra acțiunile „Turul“, acționarii dorind să afle și motivul pierderii suferite de fabrica de ghețe din Timișoara.

a vállalatok addig nem fizetnek 5 százaléknál magasabb osztalékot, míg a teljes alapítási költséget le nem irták.

A rendelkezések a felügyeleti hatóságot illetőleg igen tágak és annak még a vállalatok vezetésébe is adnak beleszólást. Igy

jogában áll a hatóságnak az igazgatósági üléseken résztvenni,

olyan határozatokat, amelyek a tartalék elhelyezésére vonatkoznak és veszélyt rejtenek magukban, megfelelőben:

egyes esetekben az igazgatóságot, sőt a közgyűlést is összehívni. Sőt kérhetik a vállalat felszámolását és esődjét is.

Az új törvényjavaslat, amely hamarosan törvényerőre fog emelkedni, megszüntetni kívánja azokat a kinövéseket, amelyek ma a nagyközönség körében a biztosítótársaságokkal szemben bizalmatlanságot keltenek. Azonban az állapotoknak valódi szanálása csak akkor fog bekövetkezni, ha a felügyeleti hatóság összeállítása és működése a törvény szellemében, minden politikától és egyéb illegális befolyástól mentes lesz.

BIZTOSÍTÁS

Az új biztosítási törvényjavaslat a biztosított felek fokozott védelmét és a biztosítóintézet hatványozott ellenőrzését célozza

Az új biztosítási törvényjavaslat ki akarja küszöbölni azokat a társaságokat, amelyek kizárólag a sorsolásra vannak alapítva, amelyek tehát nemegyebegek „lottóbankoknál“, a biztosítás minden ismérve nélkül. Minden társaság, amely biztosítási üzlettel foglalkozik, a törvény rendelkezése alá esik, kivéve a tengeri és folyami szállítási biztosítást, amelyek természetesen nem engedi meg a közvetlen ellenőrzést, mert e biztosítások többnyire külföldön kötnek, rég szankeionált nemzetközi szabályok szerint.

A részvénytársasági for-

mát az új javaslat kötelezően írja elő.

Ezek a részvénytársaságok nem foglalkozhatnak más üz-

letekkel, mint magával a biztosítással és viszontbiztosítással, de nem lehetnek alapítói és bel- vagy kültagjai kereskedelmi vállalatoknak, vagy egyéb üzleteknek. Ezzel az intézkedéssel

megszűnik annak a lehetősége, hogy biztosítási vállalatok autóképviselőkkel vagy egyéb üruüzletekkel foglalkozhassanak,

azonban megengedi a törvényhozó, hogy részvényeket vehessenek befektetési célokra.

A részvénytársaságnak legalább 2 millió lej alapítókéval kell rendelkeznie.

Külföldi társaságoknak legalább kétszer ennyi tőkével kell alakulniuk.

Külföldi biztosítókkal szemben előírja a javaslat, hogy — mint eddig is — csak a minisztertanács engedélyével dolgozhatnak Romániában. Ezt a rendelkezést a külföldi judekatura mintájára fel kellett venni a javaslatba, mert a belföldi polgárok védelmére éppen a biztosítási üzlet nagy horderejénél fogva okvetlenül megkívánja azt, hogy a külföldi biztosítókkal szemben hathatós védelemben részesüljenek. Ebből az elvből kifolyólag írja elő a javaslat a külföldi vállalatok számára szigorúbb intézkedéseket az ugynevezett díjtartalékokat illetően.

A díjtartalékok egy részét készpénzben lehet elhelyezni.

A felügyeleti hatóság fogja megállapítani azoknak az elsőrendű bankoknak a listáját, amelyeknél e betétek elhelyezhetők, természetesen a Casa de Depuneri és a Banca Nationalan kívül. A matematikai tartaléknak egy része készpénzben helyezendő el, még pedig abban a valutában, amelyben maga a biztosítás kötött. Különben is a felügyeleti hatóságnak igen tág a hatásköre egy matematikai tartalék elhelyezése, mint az egyéb tartalékok tekintetében.

Érdekes rendelkezés a törvényjavaslatnak, hogy

INSOLVENTE

*

Firma „Silvania“ din Buda-
pesta a cerut declararea in
stare de faliment a dr. Szabo
Daniel pentru lei 100.000.

Firma „Simonffy“ din Cluj a
cerut declararea in stare de
faliment a lui Florian Géza
moara Almasul-Mare pentru
lei 4.000.

Vicol Rozalia din Cluj a ce-
rut declararea in stare de fa-
liment a lui Jeszenszky & Comp
din Cluj pentru lei 140.000.

„Triumpf“ fabrică de ghețe
a cerut declararea in stare de
faliment a lui Klepner Her-
man diu Huedin pentru lei
74 175.

Firma Nisszel și Farago,
comercianți engrosiști de colo-
niale din Oradea, a cerut con-
cordat preventiv. Pasivul trece
de 17 milioane lei. A oferit
o cotă de 50 la sută.

Pauli și Klein magazin de
ferărie din Cluj, Strada Reg.
Maria, având la pasiv: 2.292,485
iar la activ: 1.503,602 lei a ce-
rut concordat.

Stössel & Comp. soc. in co-
mandită Cluj comerț cu metale,
având la pasiv: 20.482,214 iar
la activ: 14.243,584 lei a cerut
concordat.

Citiți „Lemnul“

örködni kell afölött is, hogy az új Európa ideája ne váljék tiszteletreméltó amatőrpolitikusok rögeszméjévé, mely szürke morálprédikációk és papirosizű elaborátumok hangoztatásában merüljön ki. Az európai államszövetség célja nem lehet egy sereg szociálpolitika, higiéniai, humanitárius feladat ellenőrzése; nem forgasolódhatik szét egyes problémák foldoztatására, hanem nagy egységes gazdasági feladatban kell azt összpontosítani. Ez a feladat nem lehet egyéb, mint a belső vámfalak fokozatos lebontása és párhuzamosan az európai preferenciális vámszövetség kiépítése, amelynek, — ha a többi nagyhatalom, különösen az U. S. A. nem enyhíti vámpolitikájának ridegségét — a dolgok természetes logikájánál fogva, közös európai vámtárhoz kell eljutnia. A gazdasági és a politikai akcióknak párhuzamosan kell haladnia. Csak a politika és a gazdaság szoros együttműködése biztosíthatja az egységes Európa konkrét kiépítését.

3. Briand hangsulyozza, hogy az európai államszövetség nem áll ellentétben a Népszövetség gondolatával. Memorandumának ez a része diplomáciai mestermű. Aki nem csupán rövidlejárta gondolatok barátja, hanem meg tud érteni olyan koncepciót is, melynek megvalósítása évtizedekre terjedhet, az meg fogja érteni, hogy a Népszövetség alapgondolata az univerzalitás, az új nemzetközi jogrend minden államra kiterjedő érvénye. Ha ezt az egyetemeséget a

Népszövetségnek ma még nem is sikerült elérnie, az nem jelenti még, hogy sohasem is lesz kiépíthető olyan szervvé, amely a földkerekség minden államát magában foglalja. A Briand-féle európai államszövetség ezzel ellentétben regionális szövetség, egy földrészt államainak meghatározott célok érdekében való összefogása. A Népszövetség absztrakt nemzetközi jogrendre törekszik, az európai államszövetség tagjai konkrét közös feladatait akarja megoldani.

Ez a nyilvánvaló különbség lehetővé teszi, hogy az európai államszövetség feladatköréből kikapcsoltsanak mindazok a feladatok, melyek csak egyetemesen oldhatók meg (leszerelés, gyarmati kérdés, nemzetközi szabadkereskedelem). Viszont annál nagyobb energiával kell magát az új Európának a belső európai ellentétek leküzdésére koncentrálni (keleti Locarno, kisebbségi kérdés).

Európa mai állapotában természetes, hogy memorandumát a természetesen és kiesnyes, az alkotó és vénasszonyos kritika áradata fogja elönteni. Ettől az új Európa megálmódóinak nincs mit félniük. A kritika mindig alkotásokon mérí erejét és Briand terve alkotás, férfiasan építő cselekedet. Megindította a nagy vitát, a hivatalos politika fórumára vitte az európai közösség gondolatát. Ha semmi egyebet sem tett volna, megérdemelné, hogy a jövő történetírása Európa építőmesterének nevezze egykor.

A HÉT

*

Poszler kolozsvári bőrönd-árugyár Brassóban közelebből detailleraikat állít fel.

Holder Miksa kolozsvári faterkedő kényszeregyezési tárgyalását június 26-ra halasztották el.

Erdélyi Takarékpénztár Rt. igazgatóságába dr. Dunca Jenő helyett gróf Wass Béla lépett.

Rummler Ernő a Rudolf Mosse kolozsvári fiókjának volt igazgatója dr. Nagy, a Melissa cukorkagyár Rt. volt pénztárnokával közösen információs irodát nyit Kolozsváron.

Beck Ignác (Hida) vegyeskereskedés, melynek fizetőképességéről beszámoltunk 1.570.000 lej passzívával és 870.000 lej aktívával, amelyből 400.000 lej áruraktár és 470.000 lej künlevőség, magánegyezséget ajánlott fel.

Kovács Adolf székelyudvarhelyi textilkereskedő 1.5 millió lej passzívával, 800.000 lej aktívával 50 százalékos kényszeregyezséget kért. A cégnek 64 hitelezője van.

Feldstrick Márton (Oradea) 1.438.218 lej aktívával és 945.036 lej passzívával kényszeregyezési eljárás megindítását kérte. A cég 24 havi 55 százalékos kvótát ajánl fel.

Stoll Károly orsovai fűszerkereskedő 3 évi moratoriumot kért.

Nachmias & Co. (București) kézműárunagykereskedés 11 millió passzívával 10,5 millió aktívával 50 százalékos két évi kényszeregyezséget kért.

Soc. Bancară Română alakítandó temesvári fiókja élére Fülöp Bélát nevezte ki.

Kereskedőbankot állítanak fel Kolozsváron

MANDULA Jenő, a MANDULA JENŐ ES MARCEL ügynökségi cég beltárgya több kolozsvári kereskedő beövnásával Kolozsváron kereskedői bank felállítását tervezi.

Bodor Bertalan a Bognár és Szántó cég igazgatósági tagja

A Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt. legutóbbi közgyűlésén Bodor Bertalan, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. igazgatóját a Bognár és Szántó cég igazgatósági tagjává választották meg.

276.791 lej a Hotel Astoria 1930. évi nyeresége

A kolozsvári Hotel Astoria Rt. 5 millió lej alaptőke és 80,185 lej tartaléktőke mellett 276.791 lej tiszta nyereséget mutat ki 1930. évi mérlegében.

750 vagoane lemne de foc pentru S. T. B. din București

Societatea Comunală a Tramvaierilor București cumpără circa 750 vagoane lemne de foc, esență tare, de bună calitate, predabile franco vagon Gara Obor linia de garaj S. T. B.

Ofertele închise, cu indicația pe plic

„Ofertă pentru lemne de foc”, se vor adresa până la 5 Iunie 1930,

ora 11.30 la Direcțiunea generală a Societății din str. Armenească Nr. 3 unde se poate lua cunoștința de caetul de sarcini și de condițiunile de aprovizionare.

Ofertele se vor deschide la ora arătată în fața furnizorilor, cu care ocazie se va dresa un proces-verbal, semnat de cei prezenți consemnând rezultatul licitației.

Autonomia băncilor este amenințată

Băncile mulțumite cu modificările introduse în regimul concordatului preventiv

Comitetul de direcție al Asociației Băncilor a ținut Joi seara o ședință importantă sub președinția dlui Alex Ștefănescu, director la Banca Națională. Au luat parte I. P. Ștefănescu, director general al Băncii Românești, Dobrovici directorul general al Băncii Comerciale Române, Gheron Netta, directorul Institutului Economic precum și reprezentanții băncilor comerțului din Craiova, Banca de Credit, Banca Viticolă și Sindicatul Băncilor din Ardeal.

Comitetul de direcție s'a declarat mulțumit cu noul proiect pentru modificarea legii concordatului preventiv,

deoarece el satisface în totul cererile Asociației Băncilor.

S'a luat în discuție proiectul de lege, deșu de curând pe biroul Parlamentului, pentru administrarea

portofoliu greu lichidabil preluat de stat dela Banca Națională. Articolul 10 al legii prevede că guvernul va numi un comisar al guvernului la băncile cari au asemenea credite.

Consiliul a fost de părere că în felul acesta, se

ating drepturile de autonomie ale băncilor.

Comisarul guvernului să aibă drept numai la administrarea portofoliului greu lichidabil. În orice caz, drepturile acestor comisari trebuie bine definite.

S'a hotărât ca Asociația Băncilor Române să facă demersurile necesare ca proiectul să fie modificat în acest sens. Dni parlamentari și miniștri în Asociația Băncilor vor fi rugați să susțină aceste principii la discuția proiectului de lege.

Distribuirea capitalului „Creditului Ipotecar Tranzitoriu”

Prim actul constitutiv al Institutului de Credit Ipotecar Tranzitoriu capitalul social de 100 milioane lei a fost subscris de următoarele instituțiuni: Albina Sibiu 3 milioane lei. Banca Ardeleană și Casa de Economie Cluj 3 milioane lei. Banca L. Berecovitz 4 milioane lei. Casa de Economie a Bucovinei 1 milion lei. Banca Centrală Cooperativă 7 milioane lei. Institutul de Credit Fonciar Sibiu 1 milion lei. Banca Crisovloni 5,5 milioane lei. Banca Comercială Italiană și Română 8,5 milioane lei. Banca Comercială Română 8,5 milioane lei. Banca de Credit Român 8,5 milioane lei. Banca Generală a Țării Românești 2 milioane lei. Banca Marmorosch, Blank et Co. 8,5 milioane lei. Banca Moldova 5 milioane lei. Banca Românească 8,5

milioane lei. Soc. Bancară Română 8,5 milioane lei. Bank of Roumanie Ltd. 5 milioane lei. Soc. „Generală” 2 milioane lei. Soc. „Națională” 1 milion lei. Soc. „Dacia-România” 3 milioane lei. Prima Ardeleană de Asigurări 500.000 lei. Soc. „Steaua României” 500.000 lei. Soc. „Adriatică” 1 milion lei. Agricola-Fonciera 1 milion lei. Transilvania Sibiu 500 mii lei. Casa Generală de Economie Brașov 2 milioane lei. Casa de Economie Sibiu 2 milioane lei.

Primul consiliu de administrație, numit pe 3 ani, se compune din dnii: O. Kaufmann, Em. Pantazi, Ely Berkowitz, W. Dinnemann, Ion Săvescu, A. Romalo, L. Kapralik, L. Heilpern, Cezar Parthenie, Ion Vătășanu, Bartolomeu Harșitay, N. N. Iarca și C. Theodorescu.

A magas söradó miatt nem szállíthatták le a sörárakat

— Bürger Albert nyilatkozata

Az Erdélyi és Bánáti Sörgyárosok Egyesülete május 30-án kezdte meg Bürger Albert, a szövetség elnökének elnökletével tanácskozásait a romániai sörripar számos problémájáról.

A szövetség célkitűzéseiről, valamint a romániai sörripar helyzetéről kérdést intéztünk

Bürger Albert elnökhöz, aki munkatársunknak a következőket mondotta:

— A közgyűlés még nem foglalt végleges állást, illetve nem döntött a programmon szereplő fontos kérdésekről és ezért egyelőre csak saját impresszióimat közölhetem.

— A romániai sörfogyasztó

különböző okokból, a folyó év május havában a múlt évhez

Erdélyben hetvenöt, Bukarestben pedig hatvan százalékkal esett vissza.

— Ma már Bukarestben is súlyosan érzi a sörripar a fogyasztóképesség visszaesését, amelyet — nem tuzok, — ha a fogyasztás teljes esődjének minősítik. A bukovinai sörgyárok is súlyos válsággal küzdenek, árverseny kísérelnek meg Erdélyben.

— Azok a tárgyalások, amelyeket a Sörgyárosok Szövetségének képviselőiben a vezetésem alatt álló delegáció Madgearu pénzügyminiszterrel a söradó leszállítása kérdésében folytatott — sajnos — meddők maradtak.

— A kormány a gazdasági helyzet félreismerése következtében tönkretette a romániai sörripart, a mezőgazdasági ipar egyik legfontosabb tényezőjét és ezzel fokozta a katasztrófális agrárválságot.

— Az árpat a mezőgazda ma nem tudja értékesíteni sem belföldön, sem külföldön.

— A söradó általunk kért leszállítása a sörárak olcsóbbodását tette volna lehetővé, a sör népitallá válhatott volna, de mert a pénzügyminiszter nem teljesítette a gyárok jogos kérését, a sör relative ma is olyan árakon jut a fogyasztóhoz, mint a pezsgő.

— Kérjük az italmérési engedélyek illetékének leszállítását is és a pénzügyminiszter azzal az indokolással utasította el kérésünket, hogy az italmérési engedélyeket még ma is tömegesen váltják ki, üzlet tehát a szesz italokkal való kereskedés. A pénzügyminiszter ur koncepciója merőben téves.

— Harcban vagyunk a vendéglősökkel, akiknek nagyrésze nem tartotta be a sörgyárosok egyesületével kötött megállapodást, nem redukálták az árakat, a sörgyárosok hiába hoztak áldozatokat a fogyasztóközönség érdekében és ezért több sörgyár is felmentve érezte magát a megállapodás további betartásától. Remélem, hogy a vendéglősöknek ez a része jobb belátásra tér és nem gátolja meg az árresze jobb belátásra tér és nem gátolja meg az árredukciót, amelynek érdekében és a fogyasztóközönség javára a sörgyárosok jelentékenyen áldozatokat hoztnak.

LAPUNK OLVASÓIT

tisztelettel felkérjük, hogy a 1929-es év-folyam 37. számát, ha birtokukban van, kiadóhivatalunk címére beküldeni sziveskedjenek. A beküldő szivesességét kellő módon mi is rekompenzáljuk, tisztelettel

A KIADÓHIVATAL.

A Victoria Naționala biztosított feleit nem érheti semmiféle károsodás

Május 1-től visszamenőleg a Victoria Naționala összes biztosítási kötéseit a nagyszebeni Transsylvania Általános Biztosítobank viszontbiztosítja — A Minerva Biztosító Rt. a felek kívánságára a régi feltételek mellett átveszi a Victoria Naționala elemi és életbiztosításait

A kolozsvári Victoria Naționala Általános Biztosító Rt. május 24-én tartotta meg közgyűlését az intézet székházában Sándor Béla, a Minerva Biztosító Rt. vezérigazgatójának elnökletével és a részvényesek élénk érdeklődése mellett.

Az igazgatóság és a felügyelőbizottság heteken keresztül lelkiismeretes és szorgalmas munkával vizsgálta felül a Victoria Naționala üzletvezetését és könyveit és tapasztalatairól dr. Nagy László igazgatósági tag számolt be a közgyűlésnek.

Az igazgatósági jelentés rámutat arra, hogy az intézet korábbi igazgatósága által a legutóbbi közgyűlés elé terjesztett mérleg a könyvelt tételek alapján számszerűleg helyesnek nevezhető, ha figyelembe vesszük, hogy a Frankfurter Rückversicherungs-Gesellschaft minden követeléséről lemondott és erről jogérvényes nyilatkozatot is adott.

A régi és az új igazgatóság által előterjesztett mérlegek között mutatkozó lényeges eltérés abból származik, hogy az új igazgatóság és felügyelőbizottság nem elégedett meg a könyvszerű adatokkal, hanem a társaság külvívősegeit és peres követeléseit is szigorú elbírálás és vizsgálat tárgyává tette. A vizsgálat eredményéhez képest a **kinlvívősegek igen tekintélyes részét a követelések behajthatatlanságára való tekintettel teljesen leírták.**

A közgyűlés elé terjesztett realis mérleg a társaság tényleges vagyoni helyzetéről nyújt tiszta képet. Megnyugvással állapítja meg a jelentés, hogy bár a Victoria Naționala alapítójának legnagyobb része elveszett, az intézet hitelezőit és biztosított feleit semmiféle károsodás nem érte és a Victoria Naționala ma is abban a helyzetben van, hogy kötelezettségeinek minden tekintetben eleget tehessen.

A helyzet tisztázását lényegesen megkönnyítette a Frankfurter Rückversicherungs-Gesellschaft nyílt és előzékeny magatartása, amellyel az adott helyzetből eredő szükséges konzekvenciákat levonta és a Victoria Nationalával szemben fennálló minden követeléséről teljes egészében lemondott, sőt tekintélyes összegű realis garanciákat is nyújtott.

Az intézet viszontbiztosítási állományát a f. évi május hó 1-től visszamenőleg a nagyszebeni Transsylvania Biztosítobank Részvénytársaságnál helyezték el, amely intézet a romániai biztosítótársaságok egyik legerősebbje és amelynek

abszolút bonitása szakkörökben és a közönség körében is közismert.

A Victoria Naționala feleinek biztonságát és megnyugtatótatását célozza a megállapodás, amelynek értelmében a Minerva Biztosító Rt. a felek kívánságára hajlandó a Victoria Naționala bármely elemi, vagy életbiztosítási kötvényét az eddigi feltételek változatlan fenn tartása mellett egyszerű bejelentésre saját kötvényeire átírni.

A közgyűlés az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság jelentését, amelyet dr. Végh Pál, a Minerva Biztosító Rt. jogügyi osztályának vezetője terjesztett elő, egyhangulag elfogadta és úgy az igazgatóságnak mint a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést.

A közgyűlés elhatározta, hogy a Victoria Naționala 5 millió lejes alaptőkéjét 10 százalékra, tehát 500 ezer lejre szállítja le és felhatalmazta az igazgatóságot, hogy az alaptőke esetleg szükségesnek mu-

latkozó felemelése iránt az előkészítő lépéseket megtegye.

A közgyűlés határozatait és a Victoria Naționala Biztosítónál végrehajtott tranzakció teljes mértékben megnyugtathatja az intézet biztosított feleit, hogy károsodás semmiféle tekintetben nem éri és nem érheti őket. Ebben a tekintetben kellő garanciát nyújt a Minerva Biztosító Rt., amely a Victoria Naționala elemi és életbiztosítási kötvényeit a felek egyszerű kívánságára mindenben a régi feltételek mellett saját kötvényeivel cseréli ki, de megnyugvással szolgál az a körülmény is, hogy a Victoria Naționala összes viszontbiztosításait a biztosítási körökben kitűnő hírnévnek örvendő és elsőrendű bonitású nagyszebeni Transsylvania Általános Biztosítobank Rt. vette át és így ennek a két tekintélyes biztosítótársaságnak hatalmas erkölcsi és anyagi ereje a biztosított feleket minden rizikótól, vagy veszteségtől teljes mértékben megóvjá.

Megnyugvással és garanciával szolgálhat a Victoria Naționala igazgatóságának és felügyelőbizottságának személyi összetétele is, amely a következő:

Az igazgatóság tagjai: Dr. Vékás Lajos, a Minerva Nyomdai és Müintézet Rt. vezérigazgatója, Sándor Béla, a Minerva Biztosító Rt. vezérigazgatója, dr. Nagy László ügyvéd, a Róm. Kath. Státus jog-

tanácsosa, dr. Kauntz József, kolozsvári német konzul, Mát-ray Géza, a Minerva Biztosító Rt. ügyv. igazgatója és Wenzel Béla, a Transsylvania Biztosítobank Rt. igazgatója.

A felügyelőbizottság tagjai: Dr. Sulyok István lapszerkesztő, dr. Végh Pál, a Minerva Biztosító Rt. jogügyi osztályának vezetője, Torday József, a Keleti Ujság főszerkesztője és Haray József, a Minerva Biztosító Rt. cégvezetője.

Creditele de taxe ale fabricilor de spirt

Ministerul de finanțe a dat o deciziune prin care avându-se în vedere că unele fabrici de spirt căror li s'au acordat credite de taxe, nu au achitat la scadență datorile din aceste credite, a hotărât următoarele:

Fabricilor de spirt ale căror credite nu au fost lichidate complet la 31 Decembrie 1929, li se acordă un ultim termen de plată de 8 zile dela data prezentei deciziuni.

Pentru fabricile cari nu vor achita datorile înăuntrul acestui termen, și ale căror credite sunt garantate de bănci se vor executa la plată, băncile garante, iar pentru creditele garantate prin ipotecă, se vor scoate în vânzare imobilele hipotecare.

In afară de această măsură, fabricilor cari nu vor achita datorile, li se vor revoca și creditele în curs.

Banca Chrissoveloni Societate Anonimă Română.

Convocare

D-nii acționari ai Băncii Chrissoveloni, societate anonimă română, sunt convocați în adunare generală ordinară, la sediul societății, în București, strada Lipscani Nr. 16, pentru ziua de 2 Iunie 1930, ora 5 p. m., pentru a delibera și decide asupra următoarei ordine de zi:

1. Darea de seamă a consiliului de administrație asupra operațiunilor societății, pe exercițiul 1 Ianuarie 1929—31 Decembrie 1929.

2. Raportul censorilor.

3. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierderi pe exercițiul 1 Ianuarie 1929—31 Decembrie 1929.

4. Distribuirea beneficilor.

5. Descărcarea consiliului de

administrație de gestiunea sa.

6. Ratificarea cooptării d-lui Marcel Bloch, ca membru în consiliul de administrație.

7. Alegerea a 4 membri în consiliul de administrație, în locul d-lor: Ioan Boambă, N. E. Kalergi, S. Rosental și P. O. Vassalopol, ale căror mandate au expirat.

8. Alegerea a 5 censori activi și 5 censori supleanți.

9. Fixarea retribuțiunii censorilor pe exercițiul expirat.

Pentru a putea lua parte la această adunare generală, d-nii acționari vor depune acțiunile cel mai târziu până în seara zilei de 29 Mai 1930, la sediul Băncii Chrissoveloni din București, la sucursalele sale din țară, la sucursalele și filialele băncii din străinătate.

Consiliul de administrație.

Banca Chrissoveloni Soc. Anonimă Română Convocare

D-nii acționari ai Băncii Chrissoveloni, societate anonimă română, sunt convocați în adunare generală extraordinară, la sediul societății în București, strada Lipscani Nr. 16, pentru ziua de 2 Iunie 1930, ora 6 p. m., pentru a delibera și decide asupra următoarei ordine de zi:

Modificarea art. 19, alin g din statute, urmând a căpăta următoarea redacțiune: „Acțiunile societății vor fi semnate de președinte sau un vice președinte și de un administrator; una din semnături va putea fi pusă cu o grifă”.

Pentru a putea lua parte la această adunare, d-nii acționari vor depune acțiunile cel mai târziu până în seara zilei de 29 Mai 1930, la sediul Băncii Chrissoveloni, în București, la sucursalele sale din țară, la sucursalele și filialele băncii din străinătate.

Consiliul de administrație.

ACTIV

Bilanțul general încheiat la 31 Decembrie 1929

PASIV

Numerar în casă și disponibil la bănci	103.181.573 28	Capital	350.000.000
Efecte publice și acțiuni diverse	70.155.596 —	Rezerve	190.000.000
Participațiuni	281.768.682 —	Efecte reescontate B. N. R.	76.849.936
Imobile, terenuri, păduri și fabrici proprietatea băncii	329.608.463 10	„ „ în străinătate	587.418.655
Scout și avansuri asupra portofoliu	1.177.133.380 —	Depozite spre fructificare și diversi creditori	1.565.808.820 21
Avansuri as/ titluri	212.681.872 —	Dividende nereclamate	44.139 —
Avansuri as/ ipoteci și cesiuni	57.235.879 —	Tranzitoriu	6.218.657 —
as/ mărfuri	63.294.116 36	Profit și pierdere:	
Debitori în cont curent și avansuri acordate societăților controlate de noi	527.766.361 25	Reportul anului 1928	674.314 —
Lei	2.822.825.922 99	Rezultatul anului 1929	45.811.351 78
Garanții statutare	675.000 —	Lei	2.822.825.922 99
		Deponenți de garanții statutare	675.000 —

U. G. I. R. a precizat măsurile economice necesare

Adunarea generală a ales noul comitet

Uniunea generală a industriașilor din România, în adunarea sa generală, care a avut loc în 26 Mai a. c. în București constatând că marea criză prin care trece industria națională în acest moment provine între altele din scăderea puterii de consumație a populației țării, apelează la guvernul țării ca un moment mai de vreme:

a) să face tot ce este cu putință ca să completeze întregul utilaj economic al țării, începând imediat acele lucrări de interes public care se dea de lucru populației muncitoare și în special populației dela țară.

b) să completeze toate lipsurile de aprovizionare atât ale întreprinderilor puse sub controlul statului,

procurându-și numai dela industriile din țară tot

ce aceste industrii sunt în măsură să fabrice,

c) să ia toate măsurile pentru încurajarea exportului acelor produse ale industriei naționale care sunt deja organizate pentru export și care nu așteaptă decât

anumite măsuri de prevenire și de bună gospodărie

pentru a-și lua avântul pe care sunt capabile.

Aceste măsuri cerute imperios de factorii conducători ai vieții noastre industriale sunt

nu numai în interesul producției naționale ci și în interesul moral material, și social

al întregii muncitorimi a țării.

Uniunea generală a industriașilor prin adunarea ei generală exprimă dorința ca conducătorii țării să găsească modalitatea de a face să înceze toate acele măsuri cari, prin diverse legiuiri s'au luat sau sunt pe cale de a se mai lua și care

ingreunează mersul întreprinderilor industriale oprim producțiunea.

Industriașii roagă guvernul țării să binevoiască a cerceta toate căile prin cari măsurile de orice natură care apasă astăzi asupra muncii lor să fie ridicate, pentru ca industria națională, liberată de toate piedecile de până azi să poată pași pe calea progresului normal, spre binele țării și spre fericeirea neamului nostru.

Procedându-se la alegere, au fost aleși: președinte ing. C. D. Busila, administrator delegat la Uzinele de fier și Domeniile din Reșița, București. Vice-președinti: Cavalier Dionis de Anhauch, mare industriaș. Cernăuți, ing. I. Bujoiu, director general al Soc. Lupeni în locul d-lui ing. Bă-

descu, A. Burger, fabricant de bere, președintele Uniunii patronilor și Industriașilor din Tg.-Mureș, Traugott Copony, președintele Uniunii Industriașilor Transilvăni, Brașov, W. Dinermann, administrator delegat la Fabrica de Zahăr Ițcani, București, dr. M. Farkas, director general la Frații Renner et Comp., fabrică de pielărie, S. A. și președintele secțiunii regionale din Cluj a U. G. I. R., ing. C. Orghidan, membru în consiliul de administrație al Uzinelor de Fier și Domeniilor din Reșița, Sa. A. și președintele Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România, București, ing. C. Osiceanu, director general la „Steaua Română“, S. A., pe petrol și președintele Asociației Industriașilor de petrol, București, ing. Ch. Penescu-Kertsch, administrator delegat la I. R. D. P., S. A. de Petrol, București, Sigismund Szana, director general al Băncii Timișoara și Societatea Comercială pe Acțiuni și președintele Asociației Fa-

bricanților din Banat, Timișoara.

Director general: ing. C. R. Mircea.

Membrii aleși: N. Butculescu, administrator delegat la „Busteni“ fabrică de hârtie, C. et S. Schiel S-sori S. A. București, ing. V. Dessila, director la Banca Românească, București. I. Diamant, director general al Industriei Sârmei, dr. V. Marcu, președintele Sindicatului Forestier din Bucovina, Cernăuți, L. Margulies, director general al Soc. pentru industria textilă „Buhuși“, București, ing. St. Mateescu, director general al S. A. Căi Ferată Electrică „Arad-Podgoria“, Arad, D. Mociornița, proprietar al firmei: „Pielăria și Confecciunea Românească“, D. Mociornița, București, dr. A. Polony, director al Uniunii industriașilor Transilvăneni, Brașov, ing. Popovici Mezin, administrator delegat al Soc. de construcțiuni „Construcția Modernă“, București, ing. N. Theodorescu, director general al Căilor Ferate Române București, M. Zentler, director al Soc. „Distribuția de Petrol“ București, ing. Th. Pieșinescu, director general al Soc. de Petrol Colombia.

Beszerzési és termelőszövetkezetet alapítottak a kolozsvári cipészek és csizmadiák

Kolozsvárott *Cooperativa de productie a Meseriasilor pantofari și cismari* elnevezéssel 30 önálló cipész és csizmadalmester Theodor Bindea elnökségével beszerzési és termelőszövetkezetet alapított.

A szövetkezet beszerzési osztályát most szervezik, míg a termelési osztály kiépítése érdekében a szövetkezet megvette a lépéseket a közpályázatokon való részvételre.

O nouă întreprindere în Timișoara

Noua întreprindere sub firma „Consum“ livrează mărfuri achitabile în rate

În actualele grave împrejurări economice, persoanele cu lefuri fixe nu prea au posibilitatea, ca să se aprovizioneze cu cele necesare pe bani în numerar, plătibili imediat. Astfel în mai multe orașe din streinătate s'a introdus un sistem de plată în rate a mărfurilor.

După sistemul din streinătate și în Timișoara s'a înființat o firmă, care livrează mărfuri achitabile în rate lunare.

Noua întreprindere s'a înființat sub firma „Consum“ în forma de societate pe acții, având biroul în Timișoara, str. Merezy No. 2, și între membrii mai mulți comercianți marcanți.

Director al întreprinderii este dl Maler Rosenberg, care dă orice lamuriri i-se solicită în privința furnizării mărfurilor.

Kényszeregyezséget kért a Bihoreana

Három év alatt 50 százalékos kvótát kapnak a hitelezők, a betétesek pedig 3 év múlva 6 százalékos kamattal a követelésük 75 százalékát kapják meg

A nagyvárad *Bihoreana Takaré- és Hitelintézet Rt.* kényszeregyezséget kért.

A Bihoreana már 1927-ben fizetésképtelen lett és akkor a Banca Națională és a Banca Românească sietett segítségére. A betétesek követeléseit rendezték és minthogy a régi üzleteket és érdekeltségeket teljesen leépítették, a harminckét

esztendő román pénzügyi intézet talpraállított és folytatta tovább működését.

A szanálási művelet, mint megirtuk, úgy történt, hogy az intézet 15.365.500 lej alaptőkéjét 307.710 lejre bélyegezték le és az igazgatóság új részvényt jegyzett. Ez év elején azonban, amikor a Timișiana és az aradi Victoria fizetés-

képtelenek lettek és kényszeregyezséget kértek, a szanálási munkára siető pénzügyminiszterium és a Banca Națională úgy határozták, hogy a három pénzügyi intézetet fuzionáltatják. A fúzió után megalakul a pénzügyminiszter és a Banca Națională támogatása mellett aradi központtal a „Banca de Vest“, melynek nagyvárad *fiókja* lesz a Bihoreana. A fúzió előfeltétele, hogy a szanálás sima lebonyolítása érdekében a Bihoreana épp úgy kényszeregyezséget kérjen, mint a Timișiana és a Victoria. Ennek elkerülésére mindent megtett ugyan a Bihoreana, de mivel a Banca Națională, melytől 60 millió lej visszlezámitolási hitelt kap, követelte ezt, kénytelen volt a kényszeregyezséget megkérni.

Kényszeregyezségi kérelmükben a hitelezőknek 50 százalékos ajánlatot tettek fel, melyet három év alatt fizetnek. A betétesek 3 év alatt visszkapják 6 százalékos kamattal együtt betétjeiket azzal a feltétellel, hogy betétjeik 25 százalékát az alakulandó Banca de Vest részvényeire jegyzik le.

Kolozsvári céghivatali hírek

Poszler József kolozsvári cég cégének törölését kérte. — Moprone Gennaro kolozsvári textilcég cégének bejegyzését kérte. — Frații Stollwerk S. A. Brașov, kolozsvári fiókja bejegyzését kérte. — Gombos Benőné „Femina“ kalapszalon cégének törölését kérte.

A Szatmári Kereskedelmi Társulat közgyűlése

A Szatmári Kereskedelmi Társulat június 8-án tartja meg 204. évi közgyűlését. A közgyűlésen ifj. Reiter Mór elnöki megnyitója után Weiss Zoltán ügyvezető elnök tart beszámolót, Tratlner Samu főtitkár teszi meg jelentését, László Zoltán pénztáros ismerteti a zárszámadásokat.

Az új elnökség és választmány megválasztása egészíti ki a régi múlt, tekintélyes Kereskedelmi Társulat közgyűlésének tárgysorozatát.

Biró Andor kolozsvári textilnagykereskedő hitelezői elfogadták a kényszeregyezségi ajánlatot

Megirtuk, hogy Biró Andor, kolozsvári textilnagykereskedő kényszeregyezséget kért és 13 millió 193.612 lej aktívával és 19 millió 960.180 lej passzívával harminc hónap alatt fizetendő ötvenszázalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek.

Az ajánlatot később Biró Andor úgy módosította, hogy a kvótát 18 hónap alatt egyenlíti ki. A kolozsvári törvényszéken megtartott tárgyaláson a cég hitelezői az egyezségi ajánlatot elfogadták. Az ajánlat elfogadása mellett a hitelezők 91 százaléka szavazott.

Operații bancare scutite de impozit imobiliar

— Noui dispoziții ministeriale —

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor administrațiilor financiare din țară prin care le aduce la cunoștință că în urma deciziei Comisiunii Centrale Fiscale din 19 Maiu 1930,

ministerul a dispus ca băncile din țară și instituțiile similare să nu fie supuse formalităților obișnuite

prevăzute de adaosul la paragraful 51 din instrucțiuni, pentru a obține scutirea de impozit imobiliar a dobânzilor până la 10 la sută, inclusiv comisionul, plătite la împrumuturile contractate în străinătate, în vultură străină. Ele nu au deci obligația de a declara împrumutul contractat în străinătate, în termen de două luni dela contractare, precum și obligația de a declara dobânzile cuvenite acestui împrumut în termen de una lună dela plata sau creditarea lor în cont. Ele vor trebui însă a da la închiderea soldurilor semestriale o declarație însoțită de un tablou, în care să

arate valoarea creditelor utilizate în cursul semestrului expirat precum și dobânzile plătite sau credite,

urmând ca cele ce depășesc cota de 10 la sută, inclusiv comisionul, să fie supuse impozitului imobiliar.

Această declarație se va depune ministerului în termen de două luni dela închiderea soldurilor, adică pentru soldul de 30 Iunie, până la 31 August iar pentru soldul de 31 Decembrie până la 28 Februarie următor.

Prin urmare, sub rezerva îndeplinirii acestei cerințe, rămâne a se verifica cu ocazia îndeplinirilor băncilor și instituțiilor similare ca numai celelalte condițiuni cerute de adaosul la paragraful 51 din Instrucțiuni, să fie respectate, adică dobânzile plătite la creditele deschise în străinătate, în monedă străină, să se constate din registre primirea lor și că au fost efectuate exclusiv întreprinderi. Numai după ce se vor face aceste dovezi, în mod cât se poate de complet,

se vor considera ca scutite de impozitul imobiliar,

aceste dobânzi și scăderea pentru băncile debitoare din beneficiul lor impozabil, socotându-se ca o cheltuială.

Ministerul își rezervă dreptul de a controla declarațiunea de mai sus și în acest scop va da delegație specială de unificare atunci când va găsi de cuviință sau când dv. ne veți

cere o astfel de autorizare.

Intrucât decizia Comisiunii Centrale pe care se întemeiază acest ordin,

are caracter interpretativ, pentru impunerile pe 1930,

nu se mai cere declarații prevăzute de adaosul la paragraful 51 din Instrucțiuni, pentru a se scuti de impozitul imobiliar aceste dobânzi și pentru a se considera ca cheltuiată pentru banca debitoare.

Rămâne să se examineze în fapt la impunere că celelalte condiții mai sus arătate sunt îndeplinite.

12 milioane lei paszivăval kénysszeregyezséget kért a nagyváradai Niszel és Faragó Fűszerárú nagykereskedés Rt.

A nagyváradai Niszel és Faragó Fűszerárú nagykereskedés Rt. 6 hónap mulva kezdődő 24 havi 65%-os kvótával kénysszeregyezséget kért.

A cég mérlege: **Aktívák:** áruaktár 3,060.766 lej, adósok 7,973.355 lej, ebből dubióz 3,754.986 lej, berendezés 500.000 lej, teherautó 150.000 lej, érté-

kek 1,045.576, összesen 8,974.711 lej.

Passzívák: hitelezők 6 millió 246.186 lej, hitelezők váltófedezettel 4,950.000 lej, kézi-zálogfedezettel 263.831 lej, összesen 11,460.017 lej. A fedezetlen hiány összege 2 millió 485.306 lej.

Hatmillió lej alapítókéjű részvénytársaság veszi át a Batiz és dr. Jeszenszky szikvizgyárat

A bisztrai Farkas család és a budapesti Egyesült Fém- és Gépárúgyár Rt. szénsavgyárat rendeznek be a cég telepén

A fizetésképtelenné vált Batiz és dr. Jeszenszky kolozsvári szikvizgyár reorganizációs munkálatai nagy mértékben haladtak előre. Ujabbán az a terv merült fel, hogy

a vállalatot hatmillió lej alapítókéjűvel létesítendő részvénytársaság vegye át,

amely részvénytársaságban a bisztrai Farkas család hárommillió lejjel, a budapesti Egyesült Fém- és Gépárúgyár Rt. pedig szintén hárommillió lejjel vállalna érdekeltséget.

Az új részvénytársaság a szikvizgyár régi üzemének megindításán kívül szénsavgyárat is rendezne be a cég telepén.

Temesvár székhellyel megalakult az Erdélyi és Bánáti Tojás és Baromfi Exportörök és Nagykereskedők Szindikátusa

Megválasztolták a szindikátus vezetését

Május hó 22-én Temesvárott megalakult az Erdélyi és Bánáti Tojás és Baromfi Exportörök és Nagykereskedők Szindikátusa. Az alakuló közgyűlés a szindikátus vezetését a következők személyében választotta meg:

Elnök: Kemény Sándor (Nagy-

szalonta.)

Álnökök: Bespaletz Walter (Temesvár) és Friedmann Mór (Nagylak.)

Választmányi tagok: Merkler Gyula (Zombolya), Wachtel Emil (Lugos), Popper Mihály László (Nagyszentmiklós), Frank

Miklós (Ujbessenyő), Pechold Miklós (Zombolya) és Wilhelm Ernő (Temesvár).

Titkár: Engel Károly, ügyész: dr. Böhm Árpád (Temesvár).

Számvizsgálók: Hermann Armin és Krausz László (Temesvár).

A szindikátus főcélja, hogy a tojás exportálásáról szóló ujonnan megjelent törvény értelmében az érdekeltség képviselőit a különféle hivatalos bizottságokba delegálja és a szakma érdekeit a kormánykörök és a hatóságok előtt képviselje és megvédi.

Az új egyesület irodája Temesvárott a Lloyd-palota épületében nyert elhelyezést.

Consum Rt. céggel Temesváron hiteladási szervezet létesült

A megváltozott gazdasági viszonyok, a termelés racionalizálása folytán a fixfizetéses tisztviselőket és munkásokat nagyrészt megfosztották azon lehetőségtől, hogy közszükségleti cikkeiket készpénzzel fedezhessék. Ezért nyugati mintára, mint azt Berlinben, Bécsben már régebben frekventálják, a temesvári kereskedők tekintélyes csoportja elhatározta, hogy egységes hitelrendszer megteremtésére, — mely úgy a vevőközönséget, mint a kereskedőket kielégíti, — alakulatot teremtsen a hitelforgalom lebonyolítására.

Igy alakult Temesváron, május 15-ével a „Consum Rt.” elnevezése alatt a hiteladási szervezet, mely lehetővé teszi, hogy Temesvár lakosai a legnagyobb cégeknél összes szükségleti cikkeiket készpénz árak mellett 5 havi részlettörlesztésre beszerezhessék.

Az új vállalat irodája Belváros, Mercy-utca 2. szám alatt, (földszint) van, ahol a társaság igazgatója, Rosenberg Mátyás készségesen szolgál felvilágosítással az érdeklődőknek.

A „Consum Rt.” tagjai Temesvár legelőkelőbb kereskedői a különböző szakmákból.

Uj társtulajdonosa lesz a kolozsvári Hercules Aruháznak

A kolozsvári Hercules áruház, amelynek tulajdonosai Márer Sándor és Löbl Imre, tárgyalásokat folytatnak, amelyek azzal vannak összefüggésben, hogy Márer közelebbről a cégtől végkielégítéssel kiváljon.

Márer utóda a Hercules áruháznál Hirsch Ignác volt kolozsvári fakereskedő lesz, aki ötven százalékos érdekeltséget vállal a cégnél.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

— Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi sz. klapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk:

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an	Pentru particulari comercianți și industriali	1200 lei
Belföldön egész évre	Pentru bănci instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	Bankoknak, pénzügyintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	1500 lei.

Anunțuri — Hirdetések:

Jumătate an	600 lei	Pagina l. a. cm ²	} 20 lei
	1200 lei	Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	
Féleure	600 lei	In text	} 15 lei
	1200 lei	Szöveggoldalon	
		Un sir garmond	} 80 lei
		Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 77,400.000

Sediul Social : Satu-Mare.

Sucursale :

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni :

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt, és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai : Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi **85** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Engedélyezett devizahely.

Áruraktárai a vasut mellett

Betéteket elfogad

Affiliált intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvári Rt. Gyulafehérváron
Aldásági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed Udvarhely-megyében
Székelyudvarhelyen és Szászrégenben
Sz. Keresztúron, Szászrégenben és Hitelbank Rt. B-nnyádon Szamosújváron
Hitelbank Rt. Szamosújváron

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII., Baross-tér 10. szám.

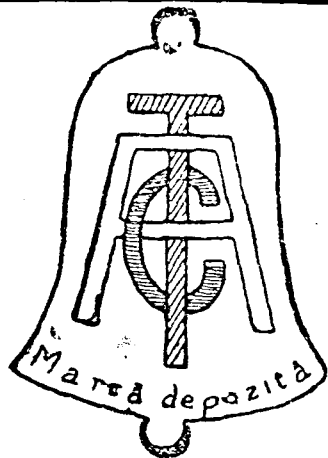
Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20'—
Szöveg között cm²-ként — — Lei 15'—
Többi hirdetési oldalon — — Lei 10'—
Egy garmond sor Lei 80'—

Cititi

„Lemnul”

Cuaceastă marcă este prevăzută în fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACÂMUL” din

Finetă de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile rebijuterii mai bune. Numai pentru revânzător, „TACÂMUL” fabrică de argintării, Cluj Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82 Adresa telegrafică: „Tacamul”

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fióktintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-marosujvári fióktintézete.

Saját tőkéi **58** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Atutalás a bel- és külföld bármely piacára.